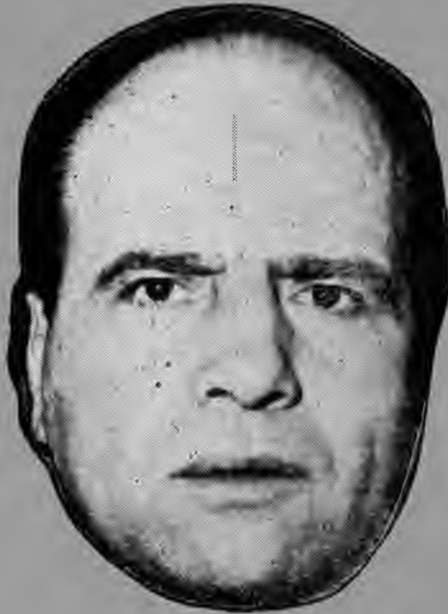
TÜRK-İŞ

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

Tekrar İşbaşında

ŞUBAT 1964

SAYI 12

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

ŞUBAT

1964

AYLIK DERGİ

Fiatı : 250 Krş.
Abone Şartları
1 Yıllık 25.00 TL.
6 Aylık 15.00 TL.

YIL : 1
SAYI : 12

TÜRK - İŞ ADINA İMTİYAZ SAHİBİ
Seyfi DEMİRSOY

Genel Yayın Müdürü
Oktay POYRAZ
Yazı İşleri Müdürü
Özer ESMER
Teknik Sekreter
Attilâ ULUDOĞAN

İDARE ve YAZIŞMA ADRESİ
İşçi Sigortaları Hanı Atatürk Bulvarı Kat 3/14
YENİŞEHİR — ANKARA
Telefon:
12 37 67 — 12 66 18

TÜRK - İŞ DERGİSİ BASIN AHLÂK YASASINA
UYMAYI KABUL ETMİŞTIR.

DİZİLDİĞİ VE BASILDIĞI YER
Sılk
Matbaası - Ankara

BU SAYIMIZDA

Geçim endekslerindeki hayat pahalılığı artışını devamlı olarak ve dikkatle iziyen Türk-İş Yürtme Kurulu, üretim maddelerindeki fiat artışının çokluğu karşısında, örgütü uyarmağı görev saymıştır.

Öncelikle ve «önemlidir» kaydı ile üye kuruluşlara gönderilen bir bildiri ile, yapılan veya yapılacak olan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde, istenecek ücret artışlarının, bu duruma göre belirlenmesi gerektiği hatırlatılmıştır. Bildiride, aynen şöyle denmektedir :

BİLDİRİ

«ÖNEMLİDİR

Teşkilâta

Yetkilileri, enflâsyonun kesin şekilde önlenmesi hususunda, birçok defa uyarmış olmamıza rağmen, fiat yükselmelerinin endişe verici bir seviyeye eriştiğini üzüntüyle görmekteyiz.

İstanbul Ticaret Odası'nın hazırladığı «Ücretliler Geçinme Endeksi»ne göre, hayat pahalılığı, 1963 yılında, ortalama olarak, yüzde 10 gibi bir artış göstermiştir. Son iki yılın ortalaması, yüzde 14,8'dir. İşçilerimizi yakından ilgilendiren zorunlu besi maddeleri fiatlarında ise, 1963 yılı ortalama artışı, yüzde 10,7'dir. Son iki yıl ortalaması da, yüzde 16'yı bulmaktadır. Yeterli tedbirler alınmadığı takdirde, fiat artışlarının önümüzdeki aylarda daha da hızlanmasından endişe etmekteyiz.

Toplu sözleşme müzakerelerinde, teşkilâtımızın, bu durumu dikkatle gözönünde bulundurması gereklidir. Çünkü, ücretlerde sağlanacak artışın, yüzde 10'u, son bir yıldaki fiat yükselmeleri dolayısı ile, işçilerimizin hayat seviyelerinde vuku bulan düşüşü, ancak telâfi edecektir. Halbuki, toplu sözleşmelerin ücretler bakımından hedefi, gelir dağılımındaki adaletsizlikleri düzelterek işçilerimizin ulusal gelirden hakları olan payları almalarını ve verim artışlarından faydalanmalarını sağlamaktır. Bu sebeple, toplu sözleşme müzakerelerinde, ücret artış taleplerinde bulunurken, «ücretliler Geçinme Endeksi» ndeki bu önemli yükselmelerin gözönünde tutulması yerinde olacaktır.

Bu yolda gerekli faaliyetin gösterileceğini ümit eder, işlerinizde başarılar dileriz.»

Seyfi DEMİRSOY — BAŞKAN

Halil TUNÇ — GENEL SEKRETER

OLAYLAR

İşçi Parlamentosu

TÜRK - İŞ V'inci Genel Kurul Toplantısı Yapıldı

«Ulaşılan merhaleyi hazmedemiyen veya düzenin mihrakında seyretmemesi için zimmî dahi olsa görüş birliğine varan zihniyeti, Türk-İş ismi perişan etmiye yeyeter ve artar bile...»

Yurdun dört bir yanından kopup, gelmişlerdi... İçlerinde klik adamı yoktu. Gülümsiyen bakışlar. şimdiye dek alınamamış haklardan söz ederken çatılıveriyordu. Zaman zaman kızmağa hak kazanan kitlenin temsilcileriydiler, fakat kızmıyorlardı. Alınacağından emin oldukları hakların savunucusu olmanın verdiği güven, bir bakışta ken dini belli ediyordu. Çıkan ses, gür dü. Alkışlayan el, nasırlıydı... Üç yüz yirmi kişiydiler...

«Neme gerek...» zihniyeti, 1964 kışının bir karlı haftasında, Bursa kentinde utançtan can verdi. «Biz, bize benzeriz...» sözünü, doğulu tevekkül zihniyetini, çalışan insanların kafasına, aldatarak, istismar ederek yerleştirmeğe çalışan kampların temsilcileri, çıktıkları karanlık kapıların ardına saklanmaktan başka çare olmadığını anladılar. Bu mütevazi, bu çilekeş, fakat cesur savaş adamları, vergi reformu deniyor, desteklemeyi oybirliğiyle kabul ediyorlar, sosyal adalet gereklerinin yerine getirilmesi yolundaki çalışmaları gür sesle alkışlıyorlardı.

Kusaca, Uludağ'n karlı yamaçlarında bir hafta süre ile öyle bir gök gürledi ki, dağ-taş inledi. Tüm tarla fareler yılanlar, deliklerine kaçtılar. Öyle bir ateş yandı ki, tüm yaban hayvanları soluğu kuytu inlerinde aldılar. Pabuç pahalıydı. Devrimlerin, re-

form hareketlerinin, Anayasa'nın ve gereklerinin, plânlı kalkınmanın içten savunucusu Türk İşçileri, kendilerini istirmar etmiyen niyet edeceklere, bu davranışın pahalıya patlıyacağını hatırlatıyordu.

YAĞMA YOK...

Kürsüde, orta yaşlı bir adam vardı. Kalın sesi, derin bir dikkatin perdelediği sessizliği yırtan alkışlarla zaman zaman duyulmaz oluyordu. Kaşları çatık, fakat sesi müşfikti. Açık ve biraz sert konuşuyordu :

«...Arkadaşlarım, konfederasyonda, milletvekillerinin, senatörlerin sicil kartı var. Eskişehir'de bir müteahhit, işçilerine üç ay süre ile ücretlerinin ödemedi. İşyerinden kaçtı, gitti. Biz, bu 150 - 200 işçi, daha doğrusu köylü arkadaşımızın ücretlerini almak için aylarca uğraştık. Fakat, beri yanda, işçilerin ücretlerinin ödenmemesi için uğraşan milletvekillerini de tesbit ettik. Onları, kayıtlarımıza şöyle bir geçiştirdik. ,

Sosyal Sigortalar Kanunu'nun, Meclis'te, bir karma komisyonda ivedilikle görüşülmesi teklifine oy vermiyen senatörleri tesbit ettik. Bundan sonra, bu tiplerin, mikrofonlardan canbazlık yapmalarına engel olacağız. Meclis'te bu şekilde hareket et... Gel, konfederasyon kongresinde, demiryolları işçilerinin kongresinde, şu kongrede, bu kongrede işçi dostu gözük... Böyle yağma yok arkadaşlarım...»

Ve koca salon, alkıştan inliyordu. Alkışlıyanlar arasında, şu veya bu siyasal kuruluşun sempatizanları vardı, ama tümü de alkışlıyorlardı. Hangi parti üyesi olursa olsun, çirkin işveren kadar, çirkin politikacıyı da sevmiyorlardı, sevmiyeceklerdi. Buna kararlıydılar. Hisleriyle hareket eden arkadaşlarına da mantık yolunu göstereceklerdi. Her dost gözükenin dost olmadığını, Türk İşçisi, uzun ve zor tecrübelerden sonra, çok iyi anlamıştı.

BİR GÜZEL KENT

Bursa, yurdun dört bir yanından bir haftalığına yorucu bir çalışmadan kopup gelen ayağı tozlu birkaç yüz insanı, beyaz mantosuna bürünmüş, ama güleryüzüyle karşıladı. Yollara dövizler asılmıştı. «Vatansever Türk İşçileri... Bursaya hoş geldiniz...» yazılıydı bir tanesinin üzerinde... Dükkânların vitrinlerinde buna benzer sıcacık cümleler yazılı afişler vardı. Bursa Valisi, konfederasyon kongresinin, bu yeşil kentte yapılmasından duyduğu memnunluğu belirtiyor, içten olduğu belli sözlerle başarı diliyordu. Belediye, konukları ağırlamak için bir güzel jest yapmış, ücretsiz gezmelerini sağlıyan pasolar dağıtmıştı. Temiz otelleri, güler yüzlü halkı, kış sporları, teleferiği ve çeşitli diğer özellikleriyle bir batılı kentte yaşamanın rahatlığı içinde bir hafta geçirdi konuklar.

belirlenmedi. Adaylığı konan delegelerden Teksif Başkanı Ersoy ve Petrol-İş Başkanı Ziya Hepbir, başlangıçta ayni oyu aldılar. Daha sonra yapılan yeni oylamada, çoğunluğun Hepbir'de karar kıldığı görüldü ve Petrol-İş Başkanı, alkışlar arasında , küçük masadaki onur yerini aldı.

Saat tam 11'de kongreyi açtığını söyliyen Hepbir'in bu cümlesiyle, tarihî bir toplantı resmen açılmış oluyordu. Öyle bir toplantı ki, gelen delegeler, üç yıl öncesine oranla neredeyse üç kat insanı temsil ediyorlardı. Öyle bir toplantı ki sosyal bir hukuk devletinin ileri anayasasıyla kavuşmuş oldukları hakların muhasebesini ilk defa yapmak üzere bir araya geliyorlar, bu hakların yılmaz bekçisi olduklarını gür sesle tekrarlıyarak tarih yazıyorlardı.

Atatürk çocukları Atatürk'ün önünde

BİRİNCİ PERDE

Perde açılmadan gönderilen birçok sepet çiçek, sahneyi bezemişti. Çiçeklerin gerisinde küçük bir kürsü vardı. En geride ise, mavi atlas kumaşlar üzerine Türkiye'nin ve Dünyanın en büyük işçi örgütlerinin amblemleri işlenmişti. Türk-İş ve «ICFTU» (Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu) nun amblemleri, Hür Dünya'nın 54 milyon işçisinin, Türkiye'de bulunan yarım milyon Türk İşçisi'nin gururla bağlandıkları konfederasyonların yüce varlığını temsil ediyordu.

Sağda, küçük bir masa başkanlık divanına ayrılmıştı. Bu masaya kimin oturacağı ise, art niyetlilerin ileri sürdüğü gibi, zor

ÖNDER'İN KONUŞMASI

Başkan Demirsoy, kürsüye çıktığı zaman, salonda bulunan yüzlerce kişinin kendisini ayakta alkışladığı görüldü. Başkan, kendilerini gülümsiyerek selâmladıktan sonra, delege ve konuklara «Hoş geldiniz» dedi ve açış konuşmasını yaptı. Bu konuşma, cilâli sözlerle boğulmamış, sade ve kısa bir konuşmaydı. 1960 Genel Kurulu'ndan bu yana yapılan işleri kısaca özetliyor, mütevazai bir tavırla hikâye ettiği başarıların en büyük payının , işçi toplumuna ait olduğunu belirtiyordu.

«...Beş aydır, toplu sözleşmeli, grevli, lokavtlı düzenin içindeyiz. Önemli haklar elde ettik. Hakların, beraberlerinde sorumluluklar getirdiğini, Türk-İş toplumu bilmektedir. Şimdi, bu hakların muhafazası için elbirliği yapmamız gerektiğine inanıyorum. Ulaşılan merhaleyi hazmedemiyenler, veya düzenin mihrakında seyretmemesi için zimmî de olsa, görüş birliğine varar zihniyeti, Türk-İş adı perişan etmiye yeter ve artar bile...» diyen Demirsoy, toplum meselelerinin tümüne değindi. Bu arada, Kıbrıs meselesine temastan da geri kalmadı.

Alkışlar onun için..

KIBRIS VE TÜRK-İŞ

Demirsoy, Tunç ve Topkar Kıbrıs meselesinin bir an önce halli ve adadaki Türk katliamının durdurulmasını temenni eden konuşmalar yaptılar. Bu konuşmalardan sonra, bazı delegeler tarafından başkanlık divanına verilen bir önergeyle, Türk-İş'in, Kıbrıs'a bir kurul yollaması ve sonlarından endişe edilen Kıbrıs Türk İşçi Birlikleri Federasyonu yöneticilerinin hayatlarının da, bu şekilde yerinde incelenmesi teklif edildi. Bu teklif, oybirliğiyle kabul edildi.

Seyfi Demirsoy, Kıbrıs konusunda şunları söylüyordu:

«...21 Aralık 1963 tarihinde, Rumlar tarafından başlatılan tedhiş hareketlerinin hazin tabloları, dünyaca ve ibretle temaşa edildiği şu sırada dahi, bir çoklarımızın tanıdığı federasyon genel sekreteri Sayın Necati Taşkın ve arkadaşlarının hayatta olup olmadıklarını öğrenememenin üzüntüsü içindedeyiz. Sırada gelmişken, Rum'ların, Kıbrıs Türkleri'ni imhayı hedef tutan hareketlerinin başlangıcında hükûmetimizin acele tedbir alması lüzumunu daha önce işaret etmiştik. Memnuniyetle kaydetmeliyim ki, Kıbrıs'ta meş'um hadiselerin başlaması ile, hükûmetimizin cesur kararları ve ondan sonraki cesurane tutumu, biz, Türk İşçileri'ni memnun bırakmıştır.»

REFORMLAR

Hükûmetçe girişileceği bildirilen reform hareketlerinin de desteklenmesi gerektiğini belirten Demirsoy, bu konuda da şöyle diyordu:

«İşçi teşkilâtı, her ileri hamleyi desteklemeyi prensip sayar. Bu prensipledir ki, hükûmetin, toprak reformunu yapmayı düşünmesi, hazırlıklara ciddî şekilde başlamış olmasının, Türk köylüsü ve topraksız tarım işçisi kadar, Türk-İş topluluğunu da sevindirdiğini kalp huzuru ile söyliyebilirim. Bu arada, bir endişemi de söylemeden geçemiyeceğim. Toprak reformunun aleyhindeki cereyanlar, bu reformu gerçekleştirmeğe çalışan hemen her memleket idarecisinin karşısına bütün haşmetiyle dikilmiştir. Bizde de boyunu gösterecekğinden, yıkıcı faaliyete geçeceğinden şüphem yoktur. Toprak reformuna, birbirine zıtmış gibi görünen kuvvetler birleşerek çıktığında, hükûmetin atmakta olduğu adımı, bir müddet için geriye çekeceğinden endişe ediyorum. Halk dilinde, «Türk gibi başla, İngiliz gibi bitir...» sözüne önem verilerek hareket edildiğinde, hükûmet, Türk İşçilerini yanında olarak görecektir.»

VERGİ SİSTEMİ VE ADALET...

Alın teri dökerek kazanılan paradan, çoluk çocuğun nafakasından seve seve vergi veren Türk İşçisi, vergi kaçakçıklarının elbette ki yanında olamazdı. Çalıştırarak emeği sayesinde milyonlar kazandığı işçisinden daha az vergi veren kişiler, elbette ki, namuslu Türk İşçisi'nce sevilemezdi. Demirsoy, bu

konuya da değiniyor, şöyle diyordu:

«...Devlet gemisinin sıhhatli yürümesinde, vergi adaleti şarttır. Sendikalar, vergi adaletinin gerçekleşmesi için de, gerçek peşinde olanlarla beraber olacaktır...»

Ve, plânlı kalkınma konusunda, «...Sendika yöneticileri, iktisaden geri kalmış ülkelerin kalkınmasının plân ve programa bağlı olduğundan ittifak ederler. Sendikacılar, hazrlanacak plân ve programın hedefinin, millî gelirin dağılımın sosyal adaleti sağlıyacak nitelikte olmasını vazgeçilmez bir şart olarak ileri sürerler. Plân fikri ortaya atıldıktan bu yana, bu fikrin, yaygın halk kitlelerine maledilmesi için sendikaların gösterdiği çabayı takdirle anmak isterim.» diyen Demirsoy, sözü işçi hakları yararına iki niyetle çalışan bir bakana getirdi ve «...Özü-sözü doğru olduğuna, otuz sekiz aylık mesaîmiz sırasında inandığımız Sayın Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'in, sosyal konulardaki samimî davranışlarını takdirle anarım. Politikada ve devlet yöneticiliği ödevinde, kendisine engin başarılar dilerim...» dedi.

Enerji ve irade..

ECEVİT KÜRSÜDE

Demirsoy'un alkışlıyan eller, bu kez kürsüye çıkan genç karayağız bir bir adamı alkışlıyordu. Bu adam, işçi dostu gözüküp, gizli menfaat şebekelerine yaltaklanan bir «çirkin politikacı» değildi. Bunun içindir ki, gerçek bir iyi niyetle kendi yararlarına çalıştığını ispatlıyan bu politikacıyı, işçiler, içten sevgi gösterisiyle alkışlıyorlardı. Bu politikacı, Bülent Ecevit'ten başkası değildi.

Ecevit, sık sık alkışlarla kesilen konuşmasına, şöyle başladı:

«...Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun Beşinci Genel Kurulu, Türk çalışma hayatının yeni bir çağına girdiğimiz sırada toplanıyor. Onun için de özel bir önem taşıyor. Bundan önceki genel kurul, Kasım 1960'da idi. O genel kurul toplandığında, doğacak olan bu yeni çağın ilk umut ışıkları, ufukta yeni yeni belirmişti. 27 Mayıs 1960 Devrimi Türkiye'de sağlanan demokrasiyi, özgürlük düzenini kurtarmak, yeniden, daha sağlam temellere oturmak için bir ihtilâl yapılmış olmuyordu. Ayni zamanda, her başarılı ihtilâl gibi, bu ihtilâl da, Türkiye'nin, bazısı yıllarca suyun dibinde birikip, kalmış birçok sosyal, ekonomik problemlerini suyun yüzüne çıkartmış bulunuyordu. Ve gene 27 Mayıs 1960 Devrimi sonrasının getirdiği anlayışla, demokrasinin yalnızca siyasal düzen bakımından gerekli bazı koruyucu ve işletici müesseselerle techiz edilmesi halinde, bunun, demokrasiyi iyi ve verimli işletmek için yeterli olmadığı, demokrasinin iyi, verimli işleyebilmesi için ve kalıcı olabilmesi için, mutlaka ekonomik ve sosyal düzen bakımından daha sağlam bir ortama kavuşturulması gerektiği gerçeği ortaya çıkmağa, zihinlerde belirmeye başlıyordu.»

ÇALIŞMALAR VE SONUÇLARI

Ecevit, Türk toplu hayatının yeni düzen içine girmeden önceki hazırlık safhasındaki durumu böylelikle özetledikten sonra, şöyle devam etti:

«...Şimdi arkadaşlarım Çalışma Bakanı olarak, izin verirseniz, şimdiye kadar, sosyal alanda iki-üç yıldır yapılanların dışında neler yapılmakta olduğunu Türk sendika aleminin önde gelen liderlerini bir araya getiren bu toplantıda, kısaca belirtmek isterim. Bir kere, 274 Sayılı Kanunun sağladığı imkânlarla, memleketimizin ciddî dertlerinden biri olan işçi sağlığı ve iş güvenliği tedbirlerini daha müessir kılmak üzere gerekli bir iş güvenliği teftiş kadrosunun kurulmasına başlanmış, ilk görevliler Zonguldak'a gönderilmiştir. Yurt, çeşitli bölgelere ayrılmış bulunmaktadır. 80-90 Kadar yetişkin ihtisas sahibi iş güvenliği, iş sağlığı müfettişini, bütün memlekette çalışmak ve bu

suretle kazaları azaltmak işçi sağlığını daha iyi korumak, bu yıl içinde daha geniş ölçüde mümkün olacaktır. Sosyal Sigortalar Kanunu tasarısı, bilindiği gibi, meclisten geçmiştir. Şimdi, Cumhuriyet Senatosu'nun Sosyal İşler Komisyonu'nda da kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu kanunun da getireceği yenilikleri biliyorsunuz. En başta, tek işçiye kadar teşmil edilecek hastalık sigortasından işçi aile lerinin de yararlanması ve emekli aylıklarını büyük artışlar gibi yenilikler ve kapsam genişletmeleri getirmektedir

Çok önem verdiğimiz ve Yürütme Kurulu'nun raporunda da nun da, şu bir kaç gün içinde yürürlüğe girmek üzeredir. Bu da, Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu'n da görüşülmesi tamamlanmış olan İktisadî Devlet Teşekkülleri ve İştirakleri hakkındaki Kanun'dur

Bu kanun yürürlüğe girince, sanayimizin aşağı yukarı yüzde 40' mı teşkil eden bu kamu kesiminde, işçiler yönetimle katılacaklardır. Yönetim Kurulları'nda, işçilerin kendi seçecekleri temsilciler bulunacak, işçiler, kendi gayret ve tavsiyeleriyle, sağlanan verim artışından geniş ölçüde istifade edebileceklerdir.»

Onbir yıllık tevazu

DİĞER TASARILAR

Bakan, bundan sonra, sözü, üzerinde çalışılmakta olan diğer tasarılara getirdi ve şu bilgiyi verdi :

«Yeni İş Kanunu tasarısı, Bakanlar Kurulu'nda imzaya çıkarılmıştır. Deniz-İş Kanunu, bilindiği gibi, Millet Meclisi'ndedir. Tarım-İş Kanunu üzerindeki son hazırlık larımızı yapmak için, değerli Türk-İş yöneticilerinin ve sendikacı arkadaşlarımızın bize tarım kesiminde ve özellikle Devlet Üretme Çiftlikleri'nde verebilecekleri ilk toplu sözleşme örneklerini bekliyoruz. Çünkü, sendikacı hele tarım işçisi arkadaşlarımızın takdir edecekleri gibi, tarım iş hayatını, kanun çerçevesi içine almak, o kadar kolay değildir. Bize, gerçeklere uygun olarak, tarım iş kolunda hazırlanmış bir çalışma düzeninin, toplu sözleşmeler halinde birkaç örneğini verdikleri takdirde, gerçeklere daha uygun bir Tarım-İş Kanunu hazırlayabileceğimizi umuyoruz.»

BAKANLIK TEŞKİLÂTI

Bakanlık teşkilâtı, kongre boyunca, üyelerin üzerinde önemle durdukları konulardan biri oldu. Gerek delegeler, gerek Yürütme Kurulu üyeleri, bu erken eskimiş teşkilâtı, şiddetle yerdiler. Çalışma Bakanı da, oturduğu yerden not tuttu. Sonra da, konuşurken, bu konudaki eleştirilere hak verdi. Teşkilât, gerçekten yeterli değildi. Yeterli değildi ama, acaba ehil miydi Bu konuda politik davranma zorunluluğunu hisseden bakan şöyle demekle yetindi :

«Teşkilâtla ilgili çalışmalarımız da tamamlanmış bulunmaktadır. Çalışma Bakanlığı teşkilât ve bütçesinin yetersizliğini, arkadaşlarım, haklı olarak tenkit ederler. Tasarı, hazırlanmış ve müteleâ için, bakanlıklara sunulmuştur.

Çalışma Bakanlığı Teşkilât Kanunu'nun değişiklik tasarısından başka, İşçi Sigortaları Değişiklik tasarısı da hazırlanmış ve bakanlığımıza sunulmuş bulunmaktadır.»

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy ise, bakanlık bünyesinde «eskimiş» çalışma müfettişleri olduğunu söylüyor, maden kuyularına

inemiyen müfettişlere, bundan böyle bakanlık bünyesinde yer verilmemesi gerektiğini ifade ediyordu.

Genel Sekreter Halil Tunç ta, ayni konuya acı bir lisanla değindi, «Çalışma Bakanlığı'nın değiştirmediği, yenemediği» teşkilât umacısının reforma tâbi tutulmasının kaçınılmaz bir gerekirlik olduğunu söyledi.

FAALİYET RAPORU

İki yüz sayfa civarındaki faaliyet raporu, yerli ve yabancı konuklar tarafından ilgi ile izlendi. Rapor üzerindeki iki gün süren görüşmelerden önce, konuklardan Sanayî Bakanı Memduh Ertem, Enerji ve Tabiî Kaynaklar Bakanı Hüdaî Oral, eski Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Prof. Turhan Feyzioğlu, Sendikalar Kanunu ile Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu ile ilgili görüşmelerde, meclisle komisyon başkanlığı ve sözcülüğü yapan Coşkun Kırca, Şeref Bakşık, kanunlarının meclisteki ateşli sözcü sü, Basın-İş Sendikası Hukuk Müşaviri Orhan Apaydın, Gökhan Evliyaoğlu, Fethi Tevetoğlu, İhsan Sabri Çağlayangil, konuşmalar yaptılar.

Raporda yer alan birçok nokta üzerinde iki gün süre ile devam eden konuşmalarda, birçok konular eleştirildi. Söz alan üyelerin sayısının çoğalması, Konuşma sürelerinin beş dakika olarak sınırlanmasına sebep oldu. Az ve öz konuşan elliden çok üyeden sonra, sıra, eleştirileri cevaplandırmağa gelmişti. Yürütme Kurulu adına söz alan Başkan Demirsoy ve Genel Sekreter Tunç, uzun birer konuşma yaptılar ve değinilen her nokta üzerinde ayrı ayrı durarak, de'geleri cevaplandırdılar.

DEMİRSOY'UN KONUŞMASI

Seyfi Demirsoy, konuşmasının başlangıcında , kongrenin kalitesinden dolayı tüm delegelerin kutlanması gerektiğini belirterek, bu kongrenin, daha önce davetli olarak hazır bulunduğu Alman Sendikalar Federasyonu (DGB) ve Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (ICFTU) konreleriyle ayni yüzeyde ve ayni kalitede olduğunu ifade etti.

Bu arada, bazı sendikaların, toplu sözleşme çalışmalarında konfederasyonu haberdar etmediğinden şikâyet eden Başkan, bu konuda şöyle dedi :

«...Artık, son aylarda, genel sekreter arkadaşım, adeta genel sekreter değilmiş gibi, sendikaların toplu sözleşmelerine bizzat kendisi gidiyor. Bu, sendika yöneticilerinin bilgisizliğinden değil, fakat, Türk-İş adının büyük oluşundan, hakları işverenlerden kolaylıkla almak için tutulmuş bir yoldur. Yürütme Kurulu, bu vazifesini seve seve yapmaktadır.»

YENİ GENEL MERKEZ

Demirsoy, Türk-İş Genel Merkezi'nin yapımı için girişilen çalışmaların da ilerleme kaydettiğini, başlangıç için gereken 2,5 milyon lira kredinin bulunduğunu, projeleri tamamlanan binanın yapımının tamamlanması için gerekli diğer 4 milyon liralık kredinin de mutlaka bulunacağını müjdeledi. Bu, gerçek bir müjde olmuştu. Türk-İş'e gerçek bağlılık ve sevgi yapılan gösterilerde kendini açıkça belli ediyordu.

ECZAHANELER

Sigorta eczahanelerinin özel teşebbüse devri yolunda bazı çevrelerce girişilen sinsi çalışmaların başarısızlığa mahkûm olduğu da, Demirsoy'un şu sözleriyle ifade ediliyordu :

«Çalışma Bakanı Bülent Ecevit'i partisinden, kabineden, göz den düşürmek için kamp kuranlar vardır. İstiyorlar ki, rahat rahat eczahane açsınlar, işçilerin verdiği primlerden bol bol nasibedar olsunlar. Ve istiyorlar ki, biz yüzde iki yerine yüzde dört prim verelim. Eşlerimiz ve çocuklarımız da, sosyal güvenlik teminatı altına alınacak, yüzde iki prim de aile fertlerimiz için ödeyelim. Zarar ediyoruz...- sözleri arasında , bizden daha fazla prim koparılması yolunda gayretler mevcuttur.

Bu gayretleri, bin dört yüz eczacıyı korumak zihniyetinde olanları, mecliste Sayın Ecevit'in yardımı ile yendik. Fakat ne olacağını şimdiden bildireyim. Bu tip davranışlar olursa, onların karşısına bütün gücümüzle çıkacağımızı şimdiden söylemek isterim.»

HALİL TUNÇ KÜRSÜDE

Tunç, büyük sevgi gösterileri arasında kürsüde yerini aldığı zaman, ilk olarak toplu iş sözleşmerinin işçi aleyhine sonuçandığı yolundaki konuşmalara değinerek, şöyle dedi :

«... Konfederasyon Başkanımızın da ifade ettiği gibi, şişe-cam iş

Konuklar bir arada

kolunda yapılan toplu sözleşme, ke limenin tam anlamıyla fecidir. İşve renler, mevzuatta ne kadar boşluk varsa, bulmuşlar ve işçi aleyhine o boşluklardan çıkış yapmışlar, toplu iş sözleşmesine hükümler getirmişlerdir. Bir maddesini okuyacağım. Bütün maddelerini okumağa lüzum görmüyorum:

— Madde 3) Sevk ve İdare hakları

İşyerlerinin, (fabrika, imalâthane vesaire) ve burada çalışan insan ların işgücünün her yönden sevk ve idaresi, tamamen işverenlere aittir.-

Belki, bu ilk bakışta bir değer taşımaz. Fakat, arkadaşlarım, top lu iş sözleşmelerinin anlam ve hedefi şudur: İşçiyi ilgilendiren her alanda, sendikanın söz sahibi olması yolunda toplu sözleşmeye mutla ka hüküm koymak şarttır. Toplu sözleşme deyiminin anlam ve amacı da budur. Madem bu maddeye sendika orada kendisini bağlamıştır, iş hayatında, işyerlerinde, işçiyi ilgilendiren her konuda, peşin yetkiyi işverene vermiştir.»

Bu toplu sözleşme örneği için «yüz karası» diyen Tunç, sorumlularını şiddetle eleştirdi ve sözü, Türk-İş'in başarılarını şanslı bir döneme rastlamış olmanın verdiği fırsatlar, diye adlandırmak istiyenleri cevaplandırdı.

SİGORTADA DÖVÜLENLER

İşçi Sigortaları Kurumu'nun ça lışmalarının düzensizliği ve yetersiz liğine de değinen Halil Tunç, bu kurumun, elindeki olanakları yeterince kullanamadığından bahisle, şöyle dedi:

«... Bu güne dek, birçok arkadaşlarımız hastahaneye giderler. Eğer, bir sendika yöneticisi ise, itibar görür. Bir başka arkadaşından, yahut, kurum ileri gelenlerinden bir tavsiye almışsa, itibar görür. Fa kat, birçok işçi arkadaşlarımız, orada, doktorların, personelin ilgisiz liği yüzünden ıstırap çekerler.

Bir arkadaşımı da hatırlayacağım burada. Bu arkadaşımın sendika yöneticisi olduğunu işiten personel, biraz daha itibar göstermiştir. Oradaki bir hasta, sendika yöneticisi olan bu arkadaşıma âdeta yalvarmıştır: «— Ne olur gitme... Bize müstahdemler dayak atıyordu. Sen geldin, bizi kurtardın.»

Abdullah Uzunal arkadaşımız, önceki gün buna cevap verdi sözde. Dedi ki, «— Arkadaşlarımızın ıstırabı durdurulmadığı müddetçe, hasta hane personelinden daha iyi bir mu amele bekliyemezsiniz...» Ben, kendisiyle ayni görüşte değilim. Onların ıstırabı varsa, bu ıstırabı dile getirelim, problemlerine hal çaresi bulalım. Fakat, onlardan da, kendi işçi kardeşlerine şefkat bekliyelim.»

Bursa'da bir eski dost: Irwing Brown

Anlatılan acıydı. Delegeler, anlatılanları acı acı gülümsiyerek din lediler. Ecevit ise gene not tuttu. Bu notların el değiştireceğinden kimsenin şüphesi yoktu. Fakat alt kademedeki bir çöp sepetinde bekle nen akıbeti, delegeleri, Ecevit'in elindeki küçük kâğıda bakarken de gülümsemeye yöneltiyordu. Temenni edilen, kâğıtta yazılı olanların uy gulanmasıydı.

Tunç, daha sonra, ücret artışlarının enflâsyona yol açacağı şeklindeki işveren görüşüne de itibar etmemek gerektiğini belirtti. Ücret ar tış taleplerinin verim artışına bağlanması yolundaki genel kaidenin, ancak ekonomik bakımdan gelişmiş ülkelerde uygulanabileceğini ifade etti.

Bakanlık teşkilâtı konusunda ise, şu cümle ile herşeyi ifade edi yor, en üst kademedeki yöneticilerin tüm iyi niyetine rağmen, kadro lara çöreklenmiş bürokrat zihniyetin, (!) kokup bulaşmama alışkanlığı nın, iyi niyetli çalışmaları nasıl tah rip ettiğini şöyle belirtiyordu:

(Zonguldak'ta işçilere baskı ya parak, onları sendikadan istifaya zorlıyan bir Çalışma Müdürü'nden söz ederek), «Beyler. Sayın Çalışma Bakanımız bize inanıyorsa, sağolsun... Buna rağmen, o bölge çalışma müdürü, oradan gitti. Türk-İş'in gücü yetti. Fakat, Ecevit'in gücünün yetmediği bir husus vardı. O da, Çalışma Bakanlığı'ndaki reformu bir türlü gerçekleştiremedi.»

KOMİSYON RAPORLARI

Tenkitlere cevap veren Yürütme Kurulu üyelerinin konuşmalarından sonra, günlerden beri geceligündüzlü çalışarak, komisyon rapor larını hazırlayan üyeler, bu raporları, genel kurula getirdiler ve raporlar üzerinde, can alacak görüş meler başladı. İki buçuk saat süren görüşmelerde, tüzük değişikliği ni de kapsamak şartıyla, birçok pek önemli konuda görüş birliğine varıldı.

Komisyon raporlarındaki belli başlı noktalardan, genel kurulca ka bul edilenleri şunlardı:

1 — Halen, Türkiye'de işkolu esasına göre kurulu meslekî teşek küller, üç ayrı şekilde örgütlenmiş durumdadırlar. Bunlardan, Türkiye tipi sendikaların, örgütlenme işlemine en uygun şekil olduğu, komisyon raporunda ifade edilmiş ve bu yoldaki komisyon görüşü, genel kurulca da onaylanarak, kabul edilmiştir.

Türk-İş'e doğrudan doğruya bağlı olan sendikaların, en geç önü

müzdeki genel kurul toplantısına kadar, ayni işkolunda kurulu ve Türk-İş'e üye olan Türkiye tipi sendikalara, işkollarında kurulu Türkiye tipi sendika yoksa, Türk-İş'e bağlı işkolu federasyonlarına katılmaları karar altına alınmıştır.

Türk-İş'in bu konudaki ikaz ve talimatına rağmen ,bu iltihak ve birleşmeyi kabul etmiyen sendikaların, Türk-İş'ten ihraç edilmeleri için Ana Tüzük'e bir madde konmasına karar verilmiştir.

Sendikalar Kanunu'nun bu mealdeki maddesi, alınan bu kongre kararı ile, sür'atle işleme imkânı bulacaktır.

2 — Halen Türk-İş bünyesinde kurulu birden fazla Türkiye tipi sendika varsa, bunların da en geç bir yıl içinde ayni çatı altında birleştirilmeleri de kararlaştırılmıştır.

Bu birleşmeyi kabul etmiyenler, Türk-İş bünyesi dışında bırakılarak, Türk işçi ve sendikacı oyuna teşhir edileceklerdir.

3 — Halen, Türk-İş bünyesinde, ayni işkolunda kurulu federasyon ve millî sendikalar varsa, bunların da en geç bir yıl içinde birleşmelerinin teminine, kongrece karar verilmiştir. Bu husus, bazı işkollarında, çeşitli sebeplerle uygulanmazsa, birleşmede güçlük çıkaran teşekkül, Türk-İş'ten ihraç edilecektir.

4 — Halen Türk-İş bünyesinde, kendi işkollarında, millî sendika halinde değil de, federasyon halinde bulunan teşekküllerin bir an önce millî sendika haline gelmelerinin teminine ve bu teşekküller yöneticilerinin, bu hususta ikna edilmesine karar verilmiştir.

5 — İşkollarında kurulmuş ve Türk-İş bünyesine bağlı olan muhtelif teşekküller arasında, temsil yetkisi bakımından çıkabilecek ihtilâflar, Türk-İş marifetiyle halledilecektir. Türk-İş'e bu konuda yetki verilmesi için, Konfederasyon Ana Tüzüğü'ne bir madde eklenmesi kararlaştırılmıştır.

6 — Bu arada, Türk-İş basın faaliyetlerinin, bugün için yetersiz olduğu da, genel kurulca ve teşkilâtlanma komisyonu tarafından ifade edilmiştir. Bu durumun giderilmesi için, Türkiye çapında bir günlük yayın organının çıkarılması kongrece karar altına alınmıştır.

Kardeşçe kucaklaştılar..

7 — İşçilerin zorunlu ihtiyaç maddelerini daha elverişli koşullar elde edebilmeleri için, bu alanda da bir örgütlenmeye gidilmesi kararlaştırılmıştır.

8 — Sosyal konut politikasını, bugüne dek süregelen zihniyetten uzak, yeni ve olumlu bir yöne sokmak yolunda, konfederasyon tarafından çalışmalar yapılacaktır. Bu arada, Türk-İş'in kendi mensuplarına konut yapmak çabası içinde bulunan kuruluşlara da her türlü yardımı yapması, karar altına alınmıştır.

Türk-İş'in, Ankara'da 3 bin konut yapmak yolunda atmış olduğu adım, gerek komisyon, gerekse genel kurulca takdirle anılmıştır.

9 — Sendikacılık eğitiminin yanıbaşında, işbaşında eğitime de önem verilmesi yolunda, yürütme kuruluna, genel kurulca talimat verilmiştir.

10 — Yabancı ülkelerde bulunan işçilerimizin örgütlenmeleri yolunda, Türk-İş tarafından çalışmalar yapılması konusu da, kongre tarafından ele alınmıştır. Hükümetle yakın işbirliği kurulacak işçi ataşeliklerinin bir an önce gerçekleştirilmesi konusunda, konfederasyona yetki verilmiştir.

11 — Yaptıkları iş itibariyle işçi niteliğine sahip oldukları halde, Emekli Sandığı'na tâbi tutularak çalıştırılan ve bu yüzden, işçilerin faydalandığı, sendika kurma ve sendikaya üye olma hakkından mahrum bırakılan kişilerin durumları da, genel kurulca ele alınmıştır. 274 Sayılı Sendikalar Kanunu'nun, konuyla ilgili maddesinin değiştirilmesi için Mevzuat Komisyonu'nca

yapılan teklif, genel kurulca kabul edilmiştir. Kongreye tekaddüm eden yaz aylarında, bakanlarla işçi yöneticileri arasında yapılan ortak toplantıda, bu konuya temas ettiklerini ve bu konuda söz aldıklarını belirten Türk-İş yöneticileri, ileride olumlu bir sonuç elde edileceğinden emin bulunduklarını ifade etmişler dir.

12 — Grev hareketlerinin geciktirilmesi yetkisini, Bakanlar Kurulu'na veren Sendikalar Kanunu maddesinin de, bazı grevleri oyuncak hale getirebilecek nitelikte olduğu ileri sürülmüştür. Ayrıca, bu maddenin, ayni kanunun 11 ve 57 nci maddelerine de aykırı olduğunu belirten komisyon, bu durumun giderilmesi yolundaki çalışmaların da, Türk-İş yürütme kurulu tarafından yönetilmesini istemiştir.

İŞ KANUNU

İş kanunu konusunda kongrece kararlaştırılan kararı ise, şöyle özetleyebiliriz :

«... Halen 10 ve bazı yerlerde ise, 4 işçi çalıştıran işyerlerine uygulanan İş Kanunu'nun yetersiz olduğu da, genel kurulca ifade edilmiştir. İş Kanunu'nda yer alması gerekli hususlar, komisyonca aşağıdaki şekilde belirlenmiş ve kongre tarafından ayni şekilde kabul edilmiştir:

a) Sakat işçilerin ve mahkûmların, işyerlerinde belirli bir oranda çalıştırılabilmelerinin temini,

b) Halen 3008 Sayılı İş Kanunu'nda tanınan 60 liradan gelir bağışıklığının asgari geçim yüzeyinde yeniden belirlenmesi,

c) Özellikle, işverenlere karşı işçi ücretlerinin garantiye alınması konusunda hazırlanacak maddelere, bu kanunda yer verilmesi,

d) Kanuna, işçilerden kesilen para cezalarının, konfederasyona devri için bir madde eklenmesi,

e) Kıdem tazminatının esas dayanağı, işçinin yıpranması ve bu yıpranmanın amorti edilmesi demek olduğuna göre, yıllık kıdemlerin, buna göre ölçülendirilmesi, işverenlerin, işçinin kıdeminin her yıl bankaya yatırarak, işçinin zarara girmesinn önlenmesi. Kıdem sürelerinin hesaplanmasında, yıllık izin ve hastalıkların da hesaplanması,

Öte yandan, ayni kanunda yaş haddi dolayısı ile emekliye ayrılanların kıdem tazminatlarının, 1950 den sonraki hesaba katılarak ödenmesi yolundaki bir maddeye de kanunda yer verilmesi,

f) Asgari ücretlerin ülke düzeyinde belirlenmesi ve bölgesel ölçülerin de, toplu sözleşmelere bırakılması. Ayni şekilde, fazla mesailer, iş süreleri, yıllık izinlerin düzenlenmesi işlemlerinin ve işçi sağlığını koruyucu tedbirlerin alınmasının sağlanması. Bu konuları, İş Kanunu kapsamına almak yolunda çalışmalar yapılması,

g) 6379 Sayılı Deniz İş Kanunu'nun da yeniden hazırlanması. Yeni kanunda küçük gemilerde çalışan personelin de kanun kapsamına alınması, çalışması saatlerinin kısaltılması, hafta tatilinin tanınması, kıdem haklarının deniz işçilerine de verilmesi,

TARIM-İŞ KANUNU

Toprağı belliyen, yediğimiz ekmeği, Türkiye'nin tüm tahıl ihtiyacını, akla gelmedik ürünleri yetiştiren, bu yolda emeklerin en kutsalını veren en büyük Türk işçi kitlesinin de bir an önce bir İş Kanunu'na kavuşması hususu da, kongrede ele alınan beli başlı konular arasında yer aldı. Komisyon raporunda, konuyla ilgili olarak şöyle deniliyordu :

«... Ülkemizde, çalışan nüfusun büyük çoğunluğunu teşkil eden tarım işkoluna ait kanunun, henüz tasarı halinde bile olmadığını görmek, üzücüdür. Gerçi, konfederasyon, bu alanda çalışan işçilerin de patron elinden kurtarılıp, kanun himayesi altına alınmasını istemiş bu alanda gerekli çalışmalarda bulunmuştur. Ancak, henüz bir neticeye ulaşılmadığı da müşahede edilmektedir. Bu itibarla, bu alandaki milyonlarca işçinin sosyal hak ve menfaatlerinin sömürülmesine, artık demokrasiye inanmış bir millet olarak el koymak zaruretine bilhassa işaret etmek isteriz. Tarım-İş Kanunu'nun bir an evvel çıkarılması, en mühim problemlerimizden biridir.»

VERGİ REFORMU

Kongre tarafından, desteklenmesi yolunda oybirliğiyle karar alınan vergi reformlarıyla ilgili olarak, Mevzuat Komisyonu'nda kaleme alınan metinde ise, şu satırlar yer aldı:

... «Kanaatımızca, sosyal bünyemizin ıslahında, başta gelen kıs

Hepimiz birimiz, birimiz hepimiz için..

tas, vergi sistemimizdir. Memleketimizin en bariz bir meselesi olan vergi mükellefiyeti, zaman zaman ölçülere bağlanmak istenmiş de, neticesi yine dar ve az kazançlılara müessir olmuştur. Yeni vergi sisteminin ana gayesi :

a) Beden ve kafa ile kazançlarda, muafiyet yükseltilmelidir, (asgarî geçim seviyesi, vergiden muaf olmalıdır)

b) Verginin hüviyeti, kalkınma ve genel verime müessir yatımları teşvik edici mahiyette olmalıdır.

c) Muafiyet ölçüleri, turizm alanında en geniş şekilde tatbik olunmalıdır.

d) Tek katlı sosyal meskenlerden vergi alınmamalıdır.

e) Kazanç vergilerindeki muafiyet, sabit gelirlilerin kazançları ile eşit tutularak vergilendirilmelidir.

f) Yabancı sermayeyi teşvik edici vergi muafiyetleri konmalıdır.

Netice olarak, çeşitli şekillerde yapılan vergi ıslahatları, hiçbir zaman, istenilen gayeye vasıl olamamıştır. Muhtelif şekillerde vergilendirilen mamullerin fiatlarının, vergi artışına paralel olarak yükselmesi, daima sabit gelirlilere tazyik etmiş, çok kazananların kâr hadleri, vergi yoluyla da olsa, azalmayıp, çoğalmıştır. Bu itibarla, bu gibi reformlar yapılırken, fiatlarda bir istikrar yaratacak iktisadî, mâlî ve kanunî tedbirler alınmazsa, yapılacak reformların ağır yüküne az kazançlılar muhatap olacak, gaye tahakkuk etmiyecektir.

Hükûmetlerin, zaman zaman mâlî kaynak için en kolay ve kestirme yol olan vergileme yolunu seçmeyip, millî geliri artırıcı her teşebbüsü (özel veya devlet) desteklemeli, özellikle sanayi alanlarındaki yatırımlarda, başarı derecesi ile paralel bir mâlî politika takip edilmelidir. Tavsiye edilen bu hususların, bir an evvel tatbik sahasına intikalinde, en geniş bir çalışma yapılması lüzumludur.»

Belçika'lı öğrenciler, Türk işçileriyle

SOSYAL HAKLAR

Genel Kurul, sosyal haklar konusunda da mevzuat komisyonu tarafından aşağıda özetlenen şu ana noktaları kabul etti:

«1 — Yeni kanunda 240 lira olarak belirlenen ihtiyarlık aylığının, sabit bir rakam olmayıp, asgari bir geçim yüzeyinde belirlenmesi,

2 — Kanuna, uygulanma alanındaki yavaşlığı giderici yeni hükümler koydurmak için çalışmalar yapılması,

3 — Emeklilik, hastalık iş kazası gibi işlem ve ödemelerin kısa zamanda tamamlanması için gün ve sınırlamalar konulması,

4 — İşçi Sigortaları bünyesinde, sigorta eczahanelerinin mutlaka açılması,

5 — Sigortanın malı olan binaların kiralanmasında, günün ölçülerinin daima dikkate alınması ve amaç dışı davranışlardan sakınılması,

6 — Sigortanın, kredi bakımından, sanayii destekleyici tedbirler alması, özellikle üyelerinden sanayi alanında faaliyet göstermek istiyenlere, bölge ve kent gelişimi ve ihtiyaçları içinde olmak üzere, tezgâh kiralamak, kredi ile sermaye vermek gibi yollar araştırması,

7 — Geçici olarak iş göremez durumda olanların, gerek iş ve gerekse kazanç bakımından mahrumiyetlerini önleyici tedbirlerin alınması... Bu gibilere, belirli bir süre için sigorta tarafından ödenek verilmesi ve -çalışabilir- kaydının alınmasından sonra da, işe dönme garantisinin sağlanması...»

Bütün bunların yanıbaşında, «işsizlik sigortası» konusunda çalışmalarda bulunmakla görevlendirilen yürütme kurulu'na komisyon tarafından aşağıdaki şekilde genel kurula sunulan ifadenin ışığı altında vazife verildi:

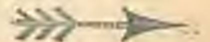
«... Sosyal güvenlik tedbirlerinden işsizlik sigortasını, bugün için, bütün medenî âlemin hallettiği bir konu olarak mütaleâ ediyor, sosyal bünyedeki birçok marazî zaafların menşeini, bu tedbirin alınmamasında görüyoruz.

Kuruluşu ve uygulanışı itibariyle en zor bir konu olmasına rağmen, bu sigortanın geciktirilmesinden, belirli ve en çok krizlere maruz sanayi kollarında ilk uygulamasına geçilerek, şümulünün zamanla genişletilmesi gerektiği kanaatindeyiz.»

VE... SEÇİMLER

Faaliyet raporu üzerindeki tenkitler sona ermiş, tüzük değişikliği yapılmış, Yürütme Kurulu üyeleri, cevaplandırmışlar, komisyon raporlarının da tümü üzerindeki görüşmeler sonuçlandırılmıştı.

Sıra, artık seçimlere gelmişti. Yürütme Kurulu, herkesin favorisiydi. Tahmininde yanılan pek olma

dı. Başkan Seyfi Demirsoy ve Genel Sekreter Halil Tunç, başka adayın gösterilmediği seçimlerde, oy birliğine çok yakın, büyük çoğunluklarla yeniden seçilerek, görev başına getirildiler.

Sadece Muhasip üye seçiminde adaylığını koyan bir kişi çıktı. O da, Birinci Bölge'nin temsilcisi İsmail Topkar'dı. Topkar üçüncü tura kadar, Türk-İş Yürütme Kurulu'nun 11 yıllık emektar üyesi Ömer Ergün'ü az farkla takip etti. Üçüncü turda arayı biraz daha açan, Ergün, sevinç gösterileri arasında yeniden Yürütme Kurulu üyeliğine seçildi.

Yönetim Kurulu ise, Tüzük Değiştirme Komisyonu'nun teklifi ve genel kurulun da onayı ile dokuz kişiden yirmi bir kişiye çıkarılmıştı. Yönetim Kurulu üyeliklerine ise, aşağıda adları yazılı olan delegeler seçildiler:

Halit Mısırlıoğlu (Bayındır-İş Federasyonu), Mehmet Ali Sarı (Likât-İş Sendikası), Ekrem Özkılıç (Ankara Teksif Sendikası), Mahmut Yüksel (Liman-Dok Sendikası), Ahmet Çehreli (Maden-İş Karabük Şube Başkanı), Burhanettin Asutay (Türk-İş Üçüncü Bölge Temsilcisi, İzmir Taşıt-İşçi Sendikası), Rıza Tetik (Ankara Demiryolu Federasyonu), Hasan Özgüneş (Türk-İş Beşinci Bölge Temsilcisi, Ankara Teksif Sendikası), İsmail İnan (Ankara Oleyis Sendikası), Cavit Yalçın (İzmir, Gıda, Müskirat Sendikası), Ülkü Arman (Türkiye Basın-İş Sendikası), İsmail Topkar (Türkiye Birinci Bölge Temsilcisi, İstanbul Petrol-İş Sendikası), Abdullah Baştürk (Ankara Tomis Sendikası), Muzaffer Daysal (Ankara Tomis Sendikası), İbrahim Denizcier (İstanbul Müskirat Federasyonu), Osman Soğukpmar (Ankara Su-Yol Sendikası), Etem Ezgü (Ankara Harp-İş Federasyonu), Sedat Ağralı (Türkiye Gazeteciler Sendikası), Rıza Kuas (İstanbul Lâstik-İş Sendikası), Hasan Türkay (Ankara Seramik - İş Sendikası)...

Yönetim Kurulu üyelerinden Bölge Temsilciliği görevini de deruhte edenler, Bursa Kongresi'nde alman karar uyarınca yönetim kurulundan ayrıldılar. Bu yönetim kurulu üyelerinin yerlerine yenileri atandılar.

Denetleme Kurulu'na Nejat Karacagil, Melih Dölen ve Mehmet Yenigelen, Onur Kurulu'na ise, Ahmet Çatakçinler, Kâzım Yetmişbir, Ali Haydar Mutaf, Ahmet Kurt ve Yusuf Sıdal seçildiler.

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak

Dost başka, düşman başka söylemiş, rivayetler alıp - yürümüştü. Ama, gerçek oydu ki, Türk İşçisi, kendinden yana olan önderlerini seviyor, kimin samimi, kimin içten pazarlıklı olduğunu anlıyordu. Bu sağduyu vardı, kaybolmıyacaktı. Kongredeki sakin hava, işçinin rahatlığını, kendine güvenini, başarısının sırrını gösteriyordu.

—«0»—

Öz Türkçemiz

Kursiye	KURSGÖREN
Defa, Kere	KEZ
Problem	SORUN
Lider	ÖNDER
Şuur	BİLİNÇ
Mağlûbiyet	YENİLGİ
Muasır	ÇAĞDAŞ
Asır	YÜZYIL
Devir	ÇAĞ
Fakir	YOKSUL
Menfaat	ÇIKAR
Kat'î	KESİN
Mevkuf	TUTUKLU
İştirak	KATILMA
Zaman, veda	SÜRE
Tevzî	DAĞITIM

Cazip	ÇEKİCİ
Gayret	ÇABA
Müşahede	GÖZLEM
Müessir	ETKİN
Tesir	ETKİ
Temayül	EĞİLİM
Tezahür	GÖSTERİ
Münasebet	İLİŞKİ
Mes'ul	SORUMLU
Mükellef	YÜKÜMLÜ
Hassas	DUYAR
Faide	YARAR
Tâdil	DEĞİŞTİRME
Muvazene	DENGE
Riayet	UYMAK
Mesken	KONUT

TÜRK DİL KURUMU GAZETE DİLİ ÖDÜLÜ

Türk Dil Kurumu, bu yıl yaptığı seçimde, gazetelerdeki haber dilinde ,en arı Türkçe'yi kullanan meslektaşımız olarak Dünya Gazetesi Ankara Muhabiri olan Selçuk Altan'ı ve Erzurum Aziziye Postası Yazı İşleri Müdürü Hikmet Barlıoğlu'nu seçmiştir.

Türkiye Basın-İş üyesi Altan ve Erzurum' lu Barlıoğlu arkadaşlarımızı, dil konusunda gösterdikleri devrimci tutumdan dolayı kutlar, başarılarının süreli olmasını dileriz.

Basın - İş üyesi Selçuk Altan

ÇALIŞMADA DEMOKRASİ

Bülent ECEVİT
(Bayram Gazetesi'nden)

Çalışma hayatı ile ilgili yeni kanunlar, bir inanış belirtisidir. Demokrasiye inanış... Türk İşçisi'nin, daha doğrusu genel olarak Türk Halkı'nın sağduyusuna ve demokrasiye yatkınlığına inanış...

Çünkü, Başbakan İsmet İnönü'nün, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Beşinci Genel Kurul'una yolladığı mesajında belirttiği gibi, bu kanunlarla kurulan düzen, «demokrasinin çalışma hayatına uygulanışı»dır.

Bu inanışın ne kadar yerinde olduğu, yeni Sendikalar Kanunu ile Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu'nun yürürlüğe girmesinden bu yana geçen yarım yıllık sürede görüldü.

Birkaç ay içinde imzalanan, bazısı işkollarına göre geniş işçi topluluklarını kapsayan sözleşmelerin sayısı 120'yi buldu. Bu sözleşmelerden çoğu, toplumun haberi bile olmaksızın, barış ve sessizlik içinde imzalandı. Ancak yedi grev oldu. Bunlar da, belirli işyerlerini ve az sayıda işçiyi ilgilendiren grevlerdi.

Bu grevlerin genel ekonomi üzerindeki etkilerinin ölçülmesi için yapılan çalışmalar, henüz sonuçlanmış değil. Fakat, ilk hesaplara göre, altı aydır grevler yüzünden yitirilen işgücü sayısı, bu süre içinde hastalık yüzünden yitirilen işgücü sayısının binde birini, bir günlük genel tatilde genel tatil yüzünden yitirilen işgücü sayısının ise kırkta birini ancak bulmaktadır.

Bu, küçümsenemiyecek kadar iyi bir başlangıçtır.

Daha da önemlisi, toplu sözleşme düzenin de başarılı sendikacılığın gerçek ölçüsünün grev yapmak değil, grevsiz sonuç alabilmek olduğu bilinci, işçiler ve sendikacılar arasında şimdiden yerleşmiştir.

*

Toplu sözleşme düzeninin, ekonomi üzerindeki olumlu etkileri de şimdiden yer yer kendini göstermektedir.

İşçiye tanınan toplu pazarlık yetkisinin basıncı altında, birçok işletmeler, verimliliği artırıcı, maliyeti düşürücü tedbirler üzerine eğilmek zorunda kalmış ve sendikaların da yardımıyla, bu tedbirleri bulmağa başlamışlardır. Öyle ki, bugüne kadar hiç kâr etmiyen, ya da zarar eden bazı devlet işletmeleri, yılda 5 milyon lira ile, 50 milyon lira arasında yeni mâlî yükler getirecek ücret artırımlarını, hiç bir yeni kaynak aramaksızın, fiat veya tarifeleri de yükseltmeksizin, üzerlerine alabilmişlerdir.

*

Öte yandan, toplu sözleşmeler yapıldıkça, işçiye huzur ve güvenlik gelmektedir. Bu, toplumun da huzur ve güvenliğini artırmaktadır.

Son yıllarda girdiğimiz gerçek demokratik düzenin geniş özgürlüğü içinde, özellikle işçiye yönelen kaygı verici bazı tahrikler, artık bütün etkisiz kalmıştır. Çünkü, bu tahrikleri yapanlar, işçinin çoğu zaman haklı huzursuzluğundan, güvensizliğinden yararlanma imkânı arıyorlardı. Şimdi bu imkân kapanmıştır.

27 Ocak — 1 Şubat 1964'te Bursa'da toplanan TÜRK-İŞ Beşinci Genel Kurulu'nun bir sahnesi, bu bakımdan çok ilgi çekiciydi :

Kürsüde bir sendikacı, bir art düşünce taşımaksızın,

«... Yalınayak Türk İşçisi,» diye bir söz kullanacak oldu. Delegeler bir ağızdan,

«Türk İşçisi yalınayak değildir» diye protesto ettiler. Kürsüdeki sendikacı hak verdi, kullandığı deyimi değiştirdi.

Daha bir buçuk - iki yıl önce, birçok büyük kentlerde yapılan, bir kez Büyük Millet Meclisi kapısına kadar uzanan yalınayaklı işçi yürüyüşleri hatırlanırsa, şu kısa zaman içinde nereden nereye varılmış, işçinin, dolayısı ile toplumun, huzuru ve kendine güveni yönünde ne kadar yol açılmış olduğu kolaylıkla görülür.

*
* *

Fakat, TÜRK-İŞ'in Bursa'daki Genel Kurul toplantısının iyice ortaya çıkardığı, daha önemli ve ilginç bir gelişme de, sendikacıların, sosyal ve ekonomik sorunlar karşısındaki uyanıklığı ve olumlu davranışıdır.

Ulusumuzun karşı karşıya bulunduğu sosyal ve ekonomik sorunlar, Türkiye'de hiçbir toplulukta, bu sendikacılar toplantısında olduğundan daha yeterli şekilde ele alınamazdı.

Bu toplantıda görüldü ki, Türkiye'nin uyanık işçi önderleri, Türkiye'yi demokratik yoldan hızla kalkındırmak, Türk halk çoğunluğunu yoksulluktan kurtarmak, Türk Ulusu'nu Atatürk'ün gösterdiği hedeflere ulaştırmak için alınması gerekli bütün tedbirlerin savunucuları, hatta öncüleri arasında, kararlı ve bilinçli olarak yer almaktadırlar.

Tarım ve toprak reformunu savunmaktadırlar. Çünkü bu reform yapılmazsa, Türk köylüsünün kalkınamayacağını, demokrasinin köylerde sağlam ekonomik ve sosyal temellere oturamıyacağını, ve köylerden kentlere işsiz akının durulamayacağını blimektedirler.

Sosyal adalete uygun vergi reformarını istemekte ve desteklemektedirler. Çünkü, bu reformlar yapılmazsa, plânlı kalkınmanın yürütülemiyeceğini, ya da kalkınmanın bütün yükünü dar gelirli ücretlilerin yükleneceğini görülmektedirler.

Toprağa ve lüks yapılara para gömülmesini kârlı olmaktan çıkaracak reformların yanındadırlar. Çünkü bu reformlar yapılmazsa, yatırımların, üretken alanlara yeterince yönelemeyeceğini, paranın, taşta, toprakta donup kalacağını, yeteri kadar hızla yeni iş alanları açılamayacağını anlamaktadırlar.

27 Mayıs ilkeleriyle birliktirler. Çünkü, kavuştukları hakların, bu ilkeler üzerine kurulu demokrasi ve sosyal devlet anlayışına dayandığı, Atatürk Devrimleri'ne bağlıdırlar, çünkü çağdaş dünyada Türk Ulusu'nun yaşama ve yükselme gücünü bu devrimlerden aldığını kavramaktadırlar.

*
* *

Bu bir büyük gelişmedir ki, ancak «demokrasinin çalışma hayatına da uygulandığı» bir ortamda yer alabilir!

Bu bir büyük uyanıştır ki, dalga dalga etkileri, bütün işçilere, bütün topluma yayılacaktır, yayılmaktadır.

Bu, toplumda bir büyük gücün doğuşud·
ki, Türkiye'nin yaşaması ve ilerlemesi için gerek
li reformları, devrimleri, kendi kısa süreli çı-
uğraşanları kesin yenilgiye mahkûm etmekte-
karlarına aykırı gördükleri için baltalamağa
nin, Atatürk Devrimleri'nin ve Türkiye'yi de-
dir.

Bu yenilginin üstünde, Türk demokrasisimokratik düzen ve sosyal adalet içinde kalkındırma ülküsünün zaferi yükselmektedir.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun, 27 Ocak - 2 Şubat tarihleri arasında Bursa'da yapılan genel kurul toplantısında, delegelerin oybirliğiyle kabul ettikleri kararlar arasında, vergi ve toprak reformlarının gerçekleştirilmesi için Türk-İş'in de seferber olması ve bu reformları desteklemesi şeklinde bir tarihî karar da yer almıştır.

Bunun üzerine, hemen işe başlıyan Türk-İş Yürütme Kurulu, genel kurulun bu yoldaki dileğini hızla uygulamağa başlamış ve reformları desteklediğini bildiren bir bildiri kaleme alarak, bu deklerasyonu Türk Kamuoyuna ilân etmiştir.

Gerçek anlamda sosyal adaletin gerçekleşmesi için, halk yararına çalışmayı şiar edinen Türk-İş Yürütme Kurulu'nun tarihî bir vesika niteliğindeki bu bildirisini aynen yayımlıyoruz:

«Türk-İş Beşinci Genel Kurulu toplantısında, hızla kalkınmayı sağlıyacak ve sosyal adaleti gerçekleştirecek hayatî reformların desteklenmesi için oybirliğiyle alınan kararların ışığı altında reformları sabote etmek istiyen zihniyetin telâşlı çırpınışlarını ibretle seyretmekteyiz. Gerçekten, ulusumuzu ortaçağ karanlıklarına sürüklemeğe çalışan geri ve sömürücü zihniyet, reform fikrini daha doğmadan öldürmek için her cepheden taarruza geçmiştir.

Şimdiki düzenden insafsızca faydalananlar, ülkemizin kalkınmasını ve ilerlemesini önlemek bahasına, en ufak değişikliğin karşısına dikilmektedirler. Büyük ve orta tüccarlar ile serbest meslek sahiplerinden yüzde 43'ünün, vergi dairlerine, ortalama 100 lira aylık gelir beyan ettiklerini görmemezlikten gelenler, ödenen vergilerin açıklanması ihtimali üzerine, şimdiden telâşa düşmüşlerdir. Ne yazık ki, bazı siyasî partilerimiz de, bu geri ve sömürücü zihniyete âlet olmaktadırlar.

Ülkemizin sosyal adalet içinde hızla kalkınmasını ve çağdaş uygarlığa bir an önce ulaşmasını yürekten istiyen ve bu yolda her türlü engeli yıkmaya, gerici zihniyeti yok etmiye azımli Türk işçileri olarak, reform düşmanlarını ikaz etmeği bir vazife bildik.

Bazı siyasal kuruluşlar, «Mevcut ve müesses nizamı ve bu nizamın temellerini zedeleyici saydıkları reformların, Ülkemizin bünyesine uymadığını» iddia etmektedirler.

Reformun, mevcut ve müesses nizamı değiştirmek ve ıslah etmek olduğunu bilmek istemiyen bu zihniyetin sahiplerine soruyoruz:

Milyonlarca lira vergi kaçırılmasına göz yummak mı, ülkemizin bünyesine uygun düşmektedir?

Yatırımcı zihniyetten yoksun bir mutlu azınlık tarafından ulusal gelirin yüzde 32'sine el konması ve ulusal kaynakların böylelikle israf olunması mı ülkemizin bünyesine uygundur?

Gelir Vergisi'nin yüzde 60'ına yakın kısmını ücretliler öderken, vasıtalı vergiler gittikçe çoğalırken, toprak ağalarının gelir vergisinden muaf tutulmaları mı ülkemizin bünyesi gereğidir?

Topraksız veya az topraklı çifçiler, perişan tarım işçileri, açlıktan kentlere akın ederken, sosyal adalet ve kalkınma bakımından gerekli olan toprak reformunu reddetmek mi ülkemizin bünyesine uygundur?

Geri ve sömürücü zihniyet, «ülkemizin bünyesine uymıyan bu teklifler, (tazyik grupları) gibi isimler altında, meşru olmıyan kuvvet ve metodlara başvurularak gerçekleştirilmek istenmektedir...» diyerek, ülkemizin kaderi üzerinde, ancak politika esnafının söz sahibi olduğunu iddiaya kalkışmakta ve sendikaları meşru olmiyan tazyik gurupları şeklinde göstermeğe çalışmaktadır.

Bu düşünüşe sahip olanlara kesin olarak hatırlatalım ki, politika yapma hakkını kanundan alan sendikalar, kapılar ardından iş yürütmeğe çalışan sömürücü basınç guruplarından tamamen farklı olarak, en meşru ve zorunlu basınç gruplarıdır.

Reformlar ve TÜRK - İŞ

Bu düşünüşe sahip olan politikacılara ilân etmek isteriz ki, Türk sendikacıları, bugün, demokrasinin kökleşmesi ve sosyal adalet içinde hızlı kalkınmanın gerçekleşmesi amacını güden hayatî reformların yapılması için, Parlamento, Hükûmet ve Siyasal Partiler üzerinde her türlü baskıya başvurmayı ulusal bir vazife saymaktadır.

Kıvançla belirtiriz ki, vergi kaçakçılığının önlenmesi ve vergi adaletinin sağlanması için, politikacıları baskı altında tutacağız

Toprak Reformu Kanunu'nun en mükemmel şekilde bir an önce çıkması için baskı yapacağız.

Suyu bulandırmağa ve bulanık suda balık avlamağa kalkışan geri ve sömürücü zihniyetin emrindeki kuklaların maskelerini düşürmeği vazife sayacağız.

Bu arada, sosyal adaletin, plânlı kalkınmanın, gerçek demokrasinin, reformların uyanık bekçisi ve yenilmez savaşçısı olan Türk İşçisi'nin reform tasarıları üzerindeki görüşlerini kısaca belirtmek isteriz :

1 — Vergi tasarıları ile sağlanacak olan munzam gelir, kalkınma plânının finansmanını karşılamaya yeterli değildir. Ayrıca,gaz fiatlarına zam gibi, vasıtalı vergileri çoğaltıcı tedbirler, sosyal adalet ilkesiyle bağdaşamaz. Reform, vasıtalı vergileri azaltıcı ve vasıtasız vergileri çoğaltıcı yönde olmalıdır.

2 — Tarım kazançlarının vergilendirilmesinde, asgarî gelir tesbiti usulüne gitmek, yerindedir, fakat yetersizdir. Batı ülkelerinde dahi başarı ile uygulanamayan Ziraî Gelir Vergisi'nden vazgeçip, küçük çiftçileri muaf tutan ve arazinin ortalama verimine dayanan götürü ve müterakki bir tarım vergisine gidilmesi yerine olacaktır.

Arazi verimini esas tutan müterakki bir tarım vergisi, toprak reformunun başarı ile uygulanması için zorunludur.

3 — Beyannameye tâbi vergi mükelleflerinin ödedikleri vergi miktarının ilân edilmesi yerinde bir tedbirdir, fakat yeterli değildir. Geniş çapta vergi kaçakçılığı yapılan ülkemizde, kaçakcılıkla savaş için, kaçakcılığı, etkin metodlarla önlemeyi başaran Birleşik Amerika'da uygulanan metodların aynen kabul edilmesi zorunludur. En azından, tarımda olduğu gibi, ticaret, sanayî ve serbest meslek alanlarında da karinelere dayanan asgarî gelir tesbiti usulleri geliştirilmelidir.

4 — Ciddî bir iç organizasyona gidilerek, iktisadî devlet teşebbüsleri, kâr eden kurumlar haline getirilmelidir. Yönetiminde zihniyet değişikliğini sağlıyacak ve verimi artıracak köklü bir reforma gidilmelidir. Vergi ve döviz kaçakçılığını önliyecek ve plânlı kalkınmayı kolaylaştıracak şekide kontrol altına alınmalıdır.

5 — Toprak ağalığını tasfiye etmek, toprak dağılımında adaleti sağlamak ve toprağın verimini artırma hedeflerine yönelen bir Toprak Reformu Kanunu derhal çıkarılmalı, en geniş şekilde ve sür'atle uygulanmalıdır. Kadastro işi, arazî ihtilâfları ve mâli imkânsızlıklar gibi güçlükler yüzünden reformun uygulanması geciktirilmemeli ve bu güçlükleri en kısa zamanda bertaraf edecek cesur tedbirler derhal alınmalıdır.»

5 Yıllık Kalkınma Plânı Hakkında

ICFTU Görüşü

Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (ICFTU), Türkiye'nin Kalkınma Plânı üzerindeki görüşünü belirten bir inceleme yazısını, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'na göndermiş bulunmaktadır.

Bu inceleme, Kalkınma Plânı'nın metninin, ICFTU'ya gönderilmesi ve bu konudaki ICFTU görüşünün belirlenmesi yolundaki Türk-İş isteği üzerine yapılmıştır.

Dünyanın en büyük işçi örgütü olan ICFTU nun (54 milyon üyesi vardır), Kalkınma Plânı'mız üzerindeki görüşünü ilgi uyandıracağı düşüncesiyle aynen yayımlıyoruz :

GİRİŞ

Türkiye'de uygulanmasına başlanmış olan bu plân, iyi bir ekonomik kalkınma plânıdır. Aslında bu plân, onbeş yıllık plân tasarısının ilk beş yıllık kısmından ibarettir. Plânın, özellikle sosyal kalkınma hedeflerine verdiği önem, ümit vericidir. Konut, eğitim, sağlık işleri için 59,600 milyonluk genel masraf toplamının, yüzde 29,7'sinin ayrılmış olması, ihtiyaçlar gözönüne alındığında, yetersiz kalacaktır.

Ancak, sosyal politika ve programların, plân hedeflerine uygun şekilde uygulanması halinde, Türkiye'nin yüksek bir hayat yüzeyine ulaşması gerçekleşebilecektir. Bu hedef, raporun giriş paragraflarında ve özellikle «yüksek bir büyüme oranı ve gelir artışının tek amaç olmadığını» ve «asıl hedefin sosyal refahı gerçekleştirmek» olduğunu ifade eden kısmında açık olarak belirtilmiştir.

Plânın finansmanı konusunda, dikkate değer iki nokta görülmüştür. Birincisi, 15 yıllık devre içinde dış yardım hissesinin yavaş bir azalma kaydedeceği ve hatta ikinci 5 yıllık sürenin bitiminden önce Türkiye'nin kalkınma çalışmalarını başarıya ulaştırmada dış yardıma ihtiyaç duymayacağı bir yüzeye erişeceğidir.

İkincisi ise, dış finansman ile gerçekleştirilecek yatırımların, tasarruflar sonucu olacağı, plân süresince, açıkların kapatılması yoluna gidilmeyeceğidir.

Ekonomik kalkınma çalışmalarında dış yardıma duyulan ihtiyacın gitgide azaltılmasını öngören plân, en geç 15 yıl içinde Türkiye'nin ekonomik bakımdan kendi kendini idare edebilecek bir yüzeye erişebileceğini belirtmektedir. Plânın ulusal gelir tasarruf oranını yüzde 12,8'den, yüzde 14,8'e çıkarma, iç tasarrufu mobilize etme yolundaki niyet ve çabası, Türk Ulusu'nun omuzlarına yüklenmektedir. Ancak, **özel ve resmî tasarrufların, rasyonel bir şekilde kanalize edilerek, yararlı yatırım alanlarına ayrımı halinde bu hafifletilebilecektir.**

SOSYAL HEDEFLER:

Sosyal hedeflerin gerçekleştirilmesinde öngörülen tedbirler arasında, toplum için uygun bir hayat yüzeyinin kurulması, sosyal güvenlik sisteminin geliştirilmesi, ulusal gelirin âdil şekilde dağılımı ve olanaklarda kelimenin tam anlamıyla eşitliğin sağlanması yer almaktadır. Gene bu konuyla ilgili olarak, meslekî eğitim alanında sağlık hizmetlerinin ve eğitim olanaklarının geliştirilmesi konusunda dikkatle durulmaktadır. On beş yıl içinde ilkokul çağındaki çocukların tümünün okula gidebilme olanağına sahip olacakları, sağlık hizmetlerinin iki katma çıkarılacağı, dikkate değer noktalar arasında yer almaktadır.

Öte yandan, plân, bu kısa devre içinde, şimdi var olan sosyal sorunların halledilebilmesi yanında, yüksek bir ekonomik gelişme hızı-

na erişebilmenin güçlüklerini kabul etmekte ve ana hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için, sosyal alanda atılacak adımlardan bir zaman için vazgeçilebileceğini ihtiyat kaydı ile ifade etmektedir.

Buna rağmen, genel masrafla toplamının yüzde 29,7'sinin sosyal hizmetlere ayrılmış olması karşısında, plânlı dönemin ilk kısmında bile sosyal hedeflerden geçici olarak vazgeçmeye ihtiyaç duyulmıyacağını ümit etmekteyiz.

EKONOMİK HEDEFLER

Plân, ulusal gelirde, yıllık olarak yüzde 7 artışı öngörmektedir. İşsizlik sorununun ise, 7,5 milyon yeni iş yaratılarak halledileceği ifade edilmektedir.

Uzun süreli hedeflerin başında, ödeme dengesizliğini önleyici, 15 yıllık dönem içinde Türkiye'yi ekonomik bakımdan kendi kendini yönetebilme yüzeyine eriştirici tedbirler sıralanmaktadır. Bu tedbirler konusunda ümitli davranılmasının nedeni ise, yeni üretim alanlarının, yabancı sermayeyi kendine çekeceği ve Türkiye'nin şimdilik dış yardım almıya devam edeceği gibi faktörlere dayanmaktadır. Plân, bu arada, düne kadar alışılmış birkaç maddeye dayanan ihracat rejimini çeşitlendirme amacını da öngörmektedir.

Ancak, ülkenin bugünkü çeşitli ekonomik sorunları ve düşük kalkınma hızı karşısında, plân tasarısı bile, yüzde 7 oranındaki yıllık kalkınma hızını yüksek bulmaktadır. Öte yandan, **7,5 milyon yeni iş olanağı yaratılması, ihtiyaca tam anlamıyla cevap verebilme niteliğinden uzaktır.** Zaten, tasarı, plân yatırım ve üretim hedeflerinin, ancak 6,8 milyon yeni iş olanağı yaratabileceğini kabul etmiştir. Bunun yanıbaşında, plân hedeflerinin, en iyi mevsimde bile 1 milyonun üstünde bulunan tarım alanındaki gizli işsizliği önliyemeyeceği bellidir. Bazı kaynaklara göre, Türkiye, 3-3,5 milyonluk bir gizli işsizlikle karşı karşıyadır. **Bütün bunlar bir tarafa bırakılacak olsa bile, plân, 15 yıllık dönem sonucunda, hemen hemen 2 milyon kişinin işsiz kalacağını veya işe alınma olanağına sahip olamayacağını belirtmiş bulunmaktadır.**

Plânın dış yardıma ihtiyaç kalmaksızın, kendi kendini devam ettirici ekonomik tedbir yaratılması şeklindeki hedefine gelince, çok arzulanan bu durumun gerçekleştirilebilmesi, bu süre içinde, Türk ekonomisinin erişeceği kalkınma hızına ve başta sanayileşmiş ülkeler olmak üzere, çeşitli ülkelerde elde edilecek ihracat pazarlarına dayanmaktadır.

Büyük rekabetin yaşadığı uluslararası pazarlar gözönüne alınacak olursa, ihracatın genişletilmesi kolay olmayacaktır. Sanayileşmiş ülkelerin kendi ithalât sınırlaması ve bu alandaki çeşitli güçlüklerine başka bir yön vererek, kalkınma çabası içinde bulunan ülkelerin ihracatlarında liberal bir akım yaratmaları, bu sorunun hallinde az da olsa yardımcı olacaktır.

Plân tasarısındaki vergi tekliflerinin de üzerinde durulmağa değer. Plân, «gayri sâfi ulusal gelirin» yüzde 14'ten yüzde 17,3'e çıkarılması ve bu artışın, 1967 yılına kadar, az vergi veren kaynakların vergilerinin artırılması, vergi vermiyenlerin ise, vergi vermelerinin sağlanması şeklinde gerçekleştirilmesini teklif etmektedir. **Ekonomik vergilerin oynadığını rol inkâr edilmemekle birlikte, yeni vergilendirme metodları ile yoksul sınıflar üstündeki yükü artırmamaya büyük dikkat edilmesi gerekmektedir. Yoksa, bu sınıfın yaşama yüzeyi, daha da düşmüş olacaktır.**

NÜFUS POLİTİKASI

Plânın, Türkiye'de şu anda yüzde 3 olan nüfus artışını da kontrol altına alıcı tedbirlerden söz etmesi dikkat çekicidir. Bu nüfus artışının, ekonomik kalkınma çalışmalarına ve «istihdam» politikasına etkileri üzerinde duyarlıkla durulmuştur. Plânın amaçlarına ulaştırılabilmesi için aile plânlaması tedbirlerine başvurulması teklif edilmektedir. **Bu tedbirlerin yararlı olabilmesi ve istenileni verebilmesi için doğum kontrolünü ve aile plânlama metodlarını yasaklayıcı yargıları kapsıyan kanunların değiştirilmesi veya uygulamayı kolaylaştırıcı şekilde değiştirilmesi gerekmektedir.**

TARIM POLİTİKASI

Türk ekonomisi, şu anda tarımsal kimliğini devam ettirmektedir. Her ne kadar, ekonomik kalkınma, tarıma daha az oranla dayanmakta ise de, nüfus çoğunluğu, tarım sektöründe çalışan ülkelerde, **tarımsal üretimin de gözönüne alınması gereklidir.** Plânlanmış yatırımlar toplamının 17,7'sinin tarım sektörüne ayrılmış olması sevindiricidir. Öte yandan, plânda, dengeli bir tarımsal ve endüstriyel gelişim prensibine uyulduğu da görülmektedir.

KONUT POLİTİKASI

Plânın konut politikasına dikkatle eğildiği görülmekte, lüks bina yapımının sınırlanması ve sosyal konut anlayışına uygun yönde bir yol izliyeceği anlaşılmaktadır.

İŞÇİ - İŞVEREN İLİŞKİLERİ

Ekonomik kalkınma programında, örgütlenmiş işgücünün oynayacağı önemli rol, plân tasarısı tarafından benimsenmiştir. Bu durum, büyük ölçüde memnunluk yaratmıştır. Gelişmekte olan bir çalışma politikası uygulamak, işgücünün, üretim çalışmalarına etkin şekilde katılması, bu yöndeki uygulamanın olumlu sonuçlarıdır. İşçi haklarına verilen önem de, sözü edilmeğe değer niteliktedir. Eşit koşullar altında, işverenle, çalışma koşullarını, ücretli tatil haklarını, ve diğer bazı konuları pazarlık edebilme hakkı ve bunların belirlenmesinde etkin bir yüzeyde bulunulması da bu olumlu eğilimin doğal gösterisidir. Bu arada, plân, pek tabii olarak kurulması gerekli işçi - işveren ilişkilerine dikkati çekmektedir.

Plân tasarısının, eleştiri şeklindeki gözlemleri arasında, sendikaların sayısının çokluğuna değinil-

mekte ve bunların bir an önce büyük üniteler halinde birleşmesinin gereği üzerinde durulmaktadır. Bu konu hakkında, şu noktanın belirtilmesi yararlıdır: Bu çeşit hareketler de oybirliğiyle karar verme durumunda olan organ, sendikacılık hareketinin kendisidir. Plân tasarısının ele aldığı bir diğer nokta, endüstriyel işgücündeki düşük örgütlenme oranıdır. (yüzde 25) Sendikalar, normal olarak, boştaki işgücünün örgütlenmesi için büyük çaba harcıyacaklardır.Ancak unutmamak gerekir ki, Türkiye'deki örgütlenme oranı, sendikacılık hareketi bakımından genç, ekonomik kalkınma alanında henüz başlangıç döneminde olan pek çok ülkeden ise yüksektir.

SONUÇ

Birçok bakımlardan, plânın ileri bir anlayışa sahip ve doyurucu olduğu ileri sürülebilir. Plânın, sosyal hizmetler alanına ve ilgili yatırımlara verdiği önem, memnunlukla karşılanmıştır. Toplumun büyük bir yük altında kalacağı ileri sürülebilirse de, bu yüküm kalkınma amaçlarını gerçekleştirebilmek için eşitlik prensiplerine ve rasyonel bir anlayışa göre dağıtımı, hafifletici değerini göstermektedir.

Her şey değilse bile, pek çok şey, plânın yönetim ve uygulamasına dayanmaktadır. Plânın kapsadığı çeşitli tedbir ve hedefler, hükûmetlerin izliyecekleri ekonomik, sosyal ve mâlî politikayla, plânın yönetiminden sorumlu organın tutumu ile yakından ilgilidir.

Sendikaların, plânlama teşkilâtlarında temsil edilmelerinin, plânın uygulamasıyla ilgili olarak görüşlerinin alınma ve bildirilmesinin önemi ve yararı çoktur. Bu konu üzerinde de dikkat ve önemle durulmalıdır.

—«0»—

Dr. Posey Gitti

"Amerikan Yardım Kurulu (AID) Çalışma Kısmı İşçi Eğitimi Şefi Dr. Thomas E. Posey, üç yıl süren görevini tamamlıyarak, Amerika'ya döndü. Dr. Posey'in, TÜRK-İŞ'e verdiği veda demecini, aşağıda aynen yayınlıyoruz"

... «Türk-İş'in gelişmesi, Türk toplumunun demokratik düzen içinde kalkınmasında önemli bir rol oynıyacaktır.»

Soru - Dr. Posey, üç buçuk yıl süre ile ülkemizde kaldıktan sonra, bugün Amerika'ya dönerken neler neler hissediyorsunuz?

Cevap - Türkiye'de bulunduğum süre içinde, Amerikan - Türk dostluğu çerçevesi içinde yapmış olduğum yakın temaslar, bana ilerideki görevlerim için değerli tecrübeler kazandırmıştır.

Türkiye'deki asıl görevim, güçlü, özgür, sorumlu ve etkili bir sendika hareketi kurulmasına yardımcı olmaktı. Çünkü, Amerika'nın dış politikası açısından, özgür ve demokratik kurumlar, bir ülkenin ekonomik, sosyal ve siyasal kalkınmasında önemli rol oynarlar. Bizim gibi, ekonomik kalkınmayı gerçekleştirmek istiyenler de, bu gelişime, özgür kurumlar yoluyla ulaşılacağına inanırlar.

Türkiye'deki sendikalar, herşeyden önce, Hükûmet ile işbirliği içinde, özgür ve demokrat birer ku-

rum olarak, ülkelerini ekonomik bakımdan kalkındırma için tüm ça balarıyla çalışmaktadırlar. Ülkenizde kaldığım üç buçuk yıl içinde, topluma karşı her zaman sorumluluğunu bilen, her zaman özgür ve her zaman demokratik prensiplere bağlı, güçlü bir sendika hareketinin geliştiğini kıvançla gördüm. Bu demokratik kurumlar, Türkiye'yi, verimliliği artırarak, hayat yüzeyini yükselterek ve sosyal adaleti düşten gerçeğe çıkararak kalkındırmaktadır.

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun son kongresinde delegeler, vergi reformunu, toprak reformunu, âdil bir gelir dağılımını ta mamiyle desteklediklerini ifade etti ler. Kendilerini Türk ulusal gelirini artırmağa vakfettiklerini belirttiler. Fakat, artan gelirden, işçilere düşecek paydan, hiçbir şekilde vazgeçmiyeceklerini de belirlediler. Burada, diyebilirim ki, Türk-İş gelişimi, Türk toplumunun demokratik düzen içinde kalkınmasında önemli bir rol oynıyacaktır. Hayatımın en kıymetli ve mutlu anlarından birisi de, bu kalkınmaya, benim de çok küçük bir emeğimin geçmiş olmasının bana verdiği yüce hislerdir.

Türk sendika hareketinin lider lerini, biz, çalışanların, refaha kavuşmalarında başlıca önderler olarak kabul ediyoruz. Türk-İş, sosyal adaletin gerçekleştirilmesinde ve toplum içinde bir anlam kazanmasında, kendinden bekleneni birçok kez yerine getirmişti, getirmeğe devam da edecektir. Ülkenin artan ge lirinin, âdil ölçüler içinde herkes tarafından paylaşılmasında da Türk -İş yardımcı olacaktır.

Türkiye, iki blok arasındaki na zik durumunu hesaba katarak, özgür ve demokratik cephedeki yerini almıştır. Ve biz, Amerika'lılar dünyadaki tüm insanların özgürlük savaşında, Türkiye'yi en değerli ve güvenilir dostumuz olarak kabul ediyoruz.

Soru — Türkiye'deki işçi eğitimi projenizden biraz söz eder misiniz?

Cevap — Bu, cevaplandırılması zor olan bir soru. Çünkü, sosyal kurumların kurulup, geliştirilmelerinin sonuçları, kesin olarak ölçülüp, değerlendirilemez. Fakat, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun son kongresi, Türk işçilerinin ve Türk işçi önderlerinin kongredeki tutum ve sözleri, teklifleri, kabul ettikleri prensipleri ve yeniden seçilmeleri, işçilerin fikren gelişip, olgunlaştıklarının en kesin delili olmuştur. Türk sendika hareketinin bu olgun hale erişmesinde Türk-İş ile ortaklaşa yaptığımız seminerler, konferanslar, tartışmaların büyük rolü olmuştur. Ayrıca, toplu pazarlık, özgür sendikacılık gibi konularda yürütülen işçi eğitimi programımızın, Türkiye'de tam başarıya ulaştığını ifade edebilirim.

Soru — Türkiye'deki sendika hareketi ile, diğer az gelişmiş ülkeler deki sendika hareketi arasında bir karşılaştırma yapar mısınız?

Cevap — AID'deki görevim sırasında, Burma, Filipinler ve Türkiye' deki sendikalar ile çok yakın ilişkilerim oldu. Türk sendika hareketinin, çok kısa zamanda gelişip, büyüdüğünü kesin olarak ifade edebilirim. Öte yandan, durumlarını yakından bildiğim bazı ülkelere göre de Türkiye'deki sendika hareketinin çok kısa bir süre içinde geliştiğini söyliyebilirim.

Türkiye'ye, 1960 yılının Haziran ayında geldiğimde, ihtilâl hareketi yeni bitmişti. Bu tarihi, Türk sendika hareketinin yeni bir devreye girişi olarak ta kabul edebiliriz. Çünkü, gerçek anlamda bir sendika hareketi, ancak bu tarihten sonra gelişmeğe başlamıştır. Türk sendika hareketinin, diğer ülkelerin tümüne göre üstün durumu, tamamen birleşik bir hareket olmasından ileri gelmektedir. Çünkü, Türkiye'de, bütün işçi hareketini temsil eden bir tek konfederasyon vardır ki, o da, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'dur. Türk-İş, hiçbir siyasî grup veya partinin organı değildir. İşçi yararlarını geliştir mek ve gerçekleştirmek için tüm kollarda, tüm olanaklarıyla çalışan işçilerin kurdukları bir kurumdur.

Benim görüşüme göre, Türk sendika hareketinin, diğer az gelişmiş demokratik ülkelerden çok daha ileri olmasının asıl nedeni, işte budur. Özellikle son üç yıl içinde, özgür, güçlü ve sorumlubir sendika hareketinin gerçekleşmesinde çok büyük adımlar atılmıştır.

Soru — Türkiye'de bulunduğumuz süre içinde, kendileriyle işbirliği yaptığınız görevlilerden, çalışmalarınıza olumlu şekilde yardım etmiş ve sizinle iyi ilişkiler kurmuş yöneticiler kimler olmuştur?

Cevap — Benim en yakın çalışma arkadaşlarım, Türk-İş'in önderleri ve benim «dâvaya bağlı aydın işçiler» diye adlandırdığım Türk-İş' in genç eğitim personelidir.

Türkiye'de, diğer ülkelerin aksine, sendikaların ve konfederasyonun sorumlu önderleri, işçiler arasından gelir. Seyfi Demirsoy, Halil Tunç ve Ömer Ergün, benim en yakın özel ve çalışma arkadaşlarım dır. Türk ve Amerikan toplumlarını ilgilendiren herhangi bir meselede, en samimî anlamda işbirliği ve destek ihtiyacını duyduğum zaman, onlara çekinmeden başvurmuşumdur. Onlar kadar ve ayni şekil de, kendilerini bu işe vakfeden ve gururla işçi olduklarını belirten genç personelin de büyük desteğini gördüm. Bunların arasında Ferit Azkara, Kutay Aksel ve diğerleri, bitmiyen bir çaba ile, öğretmen, ter cüman ve örgütçü olarak çalışmışlardır. Bunlardan ayrı olarak, tanımak fırsatını elde ettiğim bütün Türk işçileri, kendileri için çalışmamızdan memnun olduklarını, çeşitli fırsatlarla belirtmişlerdir. Bu sonuç, bizi özellikle sevindirmiştir.

Türkiye'den üzüntü ile ayrılıyorum. Fakat edindiğim tecrübeleri, dostluklarını kazandığım arkadaşları asla unutmayacağım. Türkiye'ye ilk fırsatta tekrar gelmek, bana onur kazandıracaktır. Sizlere son olarak söyliyeceğim şey, şudur:

«Kıymetli arkadaşlarım ve kardeşlerim. Sizleri tanıdığıma çok memnun oldum. Allahasmarladık... Teşekkür ederim...» (Dr. Posey, bu cümleyi, Türkçe olarak söylemiştir.)

İşçinin Endüstriye Katılması

Albert HAMMERTON

Göreviniz ve geliriniz, işverenin işini iyi yapmasına bağlıdır. Çalışma koşullarınız ve işyerinin havası da, doğrudan doğruya, yönetimin politika ve uygulama şekline bağlıdır. Bu sebeple, sendikaların tümü, endüstriyel yönetime katılmaktadırlar.

İşçilerin, ekonomik çalışmalara katılmaları, sayısı kırkı aşan ülkede, çeşitli adlarla bilinmektedir. Aslında, sistem, organlar ve katılma yolları, bir ülkeden diğerine çok değişmektedir. Bu yazıda, çeşitli ülkelerde, işçilerin katılmasının şekli ve kapsamı hakkında etraflı bilgi veremiyeceğiz. Sadece, işçilerin katılmasının ne demek olduğunu, neden endüstriye katıldıklarını, işçi katılma yol ve şekilleri ve derecelerinden söz edeceğiz.

İSCİNİN ENDÜSTRİYE KATILMASI NE DEMEKTİR?

Eskiden, işçilerin endüstriye katılması, toplu pazarlık demekti. Kelimenin genel anlamıyla, işçileri ve yöneticileri bir araya getirerek, ortak amaçlarını belirlemek, işverimini devamlı olarak artırarak, hayat koşullarını değiştirmek, bugün bu sorunun karşılığı olarak belirlenebilir.

Hareketin arkasında, işçilerin, üretimdeki yerlerinin önemi veya toplumda daha, yüksek hayat standartları elde etmek için üretim genişletilmesi gibi fikirler de bulunmaktadır. Amaçlar ne olursa olsun, işçilerin katılması, birçok ülkelerde «iki tarafın çıkarına» üretimi artırmaktır. İki tarafın da, yatırımı en etkin şekilde yönetmesi, tarafların kendi çıkarları prensibine dayanmaktadır.

İşçilerin, ekonomik işlere katılması, çeşitli yüzeylerde olabilir:

a) Yatırım, tezgâh veya fabrika,

b) Ulusal ekonomik plânlama,

c) Uluslararası ekonomik plânlama.

Albert HAMMERTON

İŞÇİNİN ENDÜSTRİYE KATILMASI TOPLU PAZARLIK DEĞİLDİR

Teorik olarak, fabrika yüzeyindeki danışma ve işbirliği, sendika olsa da, olmasa da yapılabilir. Hareketi sendikaların olduğu yörelerde, ortak konsültasyon, bu sendikalara dayanabilir. Veya, sendikadan ayrı, işçileri temsil etmek üzere seçilmiş bir «konsültasyon kurulu»ndan meydana getirilebilir. Yani, işçinin endüstriye katılması, toplu pazarlıktan ayrı birşey olarak kabul edilmelidir.

Toplu pazarlık, çalışma koşulları ve ücretler hakkında, pazarlık durumunda, işçilerin yararını koruyan ve güçlendiren bir olanaklere, üretimden daha çok yararlantır. İşverene karşı pazarlıkta, işçimalarını sağlamağa çalışmaktadır.

Öte yandan, işçilerin endüstriye katılmalarının esas sebebi, işverenle birlikte, ortak konsültasyon ve hatta birleşik kontrol sayesinde üretimi artırmaktır. Uygulamada, toplu pazarlık ve birleşik konsültasyon, çok defa ayni elden yönetilmektedir .Fakat, bunların ayni fabrika içinde ayrı ayrı ve yanyana çalışmamaları için hiçbir sebep yoktur. Aslında, birleşik konsültasyonun başarılı denemeleri, sendikalı işyerlerinde, sendika ile de ayrıca işbirliği yapılarak gerçekleştirilmiştir. Bunun için iyi bir sebep vardır: «İşçiler, artan gelirin dağıtımından yararlanmayacaklarsa, üretimin artması ile neden ilgilensinler?»

İşçilerin, piyasada işe alındığı özel yatırım ekonomisinde, birleşik konsültasyon için sendikalara daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Bu, bir teori değildir. Birçok ülkede, birçok kez ıspatlanmıştır. İşverence kabul edilmiş sağlam ve özgür sendikalar olmadan da işçilerin endüstriye katılmaları olanaklıdır, fakat çok az başarı kazanmıştır.

İŞÇİ NEDEN KATILSIN?

İşçilerin, ekonomik iş ve üretim faaliyetlerinin yönetimine katılmak isteği, daha demokratik bir sendikacılığa yönelmelidir. Bu, endüstriye geniş çapta eşlik eden kötülüklere karşı bir tepkidir.

Yatırımlar büyüdükçe, tek işçiler de unutulmuştur. Bir insan, toplumun bir bireyi olarak, önemini yitirmiştir. Ayni zamanda, sanatçılığını da yitirebilir. Çünkü usta ve yukarıda gelen âni değişikliklerin nedenini bilmemektedir. Hatta tüketici ile olan ilişkilerini bile yitirmiştir. Bir kişiliksiz araç, makine olmaya başladığını hissetmiştir.

Bu durum, hem işçiler, hem de üretim için fenadır. İşçilerin, üretime katılmaları, işçinin, işine

olan ilgisini çoğatmak ve karışık endüstri çalışmalarındaki rolünün önemini anlatarak, kendisine saygısını yeniden kazandırmak amacını gütmektedir. İşçinin üretime katılması, ilk zamanlarda, toplu pazarlığı kurmak, sonra da kapsamını genişletmek için kullanılmıştır. Bugün işçilerin fikirlerinden ve tekliflerinden yararlanarak, üretimi artrmak için kullanılmaktadır. İşçilerin uygulama sırasında bulacakları ilerleme metodlarını, dışarıdan bir mühendis veya eksperin bulabilmesi olanaksızdır.

O halde, bu katılmanın esas amaçları şunlardır :

a) İşçinin moral durumunu ve kendine olan saygısının devamını sağlamak,

b) Üretimi ve işverimini artırmak,

c) Hükûmetin çalışmalarını izlemek

d) Özel endüstrilerin siyasal çalışmalarını gözlemek.

İŞÇİ KATILMALARININ ŞEKİL VE DERECELERİ

Bunu iki şekilde görebiliriz: İngiltere, İskandinayya ve Kuzey Amerika'da olduğu gibi, istekli konsültasyon programları, ve Belçika, Fransa Hollanda, Almanya ve Avusturya'da olduğu gibi, devlet tarafından belirlenen kanunî katılma ve hatta ortaklık hakları. Sanıların aksine, uygulamada, bu iki şekil arasındaki fark, çok önemsizdir.

Daha önemli bir ayrım, birleşik komitelerin yeterlik alanına dayanmaktadır. Katılma, tavsiye şeklinde veya işçilere yönetim yetkisi verecek şekilde olabilir. Böylece, yönetımın, önemsiz sorunlarında işçi temsilcilerine danışmasından, özel teşebbüs veya endüstride en yüksek yüzeylerde ortaklık ve birleşik yönetime kadar her anlamı kapsayabilir.

İşçinin endüstriye katılması, sosyal, teknik, mâlî veya ekonomik alanlarda uygulanabilir.

İşçi temsilcilerini seçmek için, çeşitli demokrat sistemler vardır. Ya, işyerinde seçilir, ya sendikada... Veya, bu ikisinin birleşimi de olabilir.

Sanayide İnsan Gücü Egitimi Kanun Tasarısı Hakkında

TÜRK - İŞ görüşü

Genel olarak, «Sanayi'de İnsan Gücü Eğitimi» nin, bu şekilde kanunla ele alınması, gerek işçilerimiz ve gerekse işverenlerimiz için çok olumlu sonuç verebilecek bir adımdır. Ancak, ülkemizin ekonomik kalkınması için gerekli kalifiye işgücünün yetiştirilmesi yolundaki meslekî eğitimin uygulanış şekli, hiç bir şekilde istenilen sonuçları veremiveyecektir.

Buna sebep, işgücünü temsil eden işçi sendikalarının, tamamen kanunî uygulamanın dışında bırakılması ve programla, yürütme ve denetleme gibi her türlü işlemlerin, henüz ortada olmiyan «Sanayide Eğitimle İlgili Teşkilât»a yüklenmesi gibi aksaklıklar olarak belirlenebilir.

Kanun tasarısının bazı maddelerinin sendikaların toplu pazarlık özgürlüklerini kısıtlayıcı şekilde hazırlanması, henüz gelişme çağında olan işçi-işveren ilişkilerinin geleceği için büyük problemlerin doğabileceği kaygısını şimdiden ortaya atmıştır.

Türk İşçisi ve toplumun geleceği bakımından çok iyi ve olumlu sonuçlar getirebilecek bir Meslekî Eğitim Kanunu'nun her kademesinde, eğitilen ve ihtiyaçlarını herkesten çok hisseden kitlenin de temsil edildiği işçi sendikaları vasıtasıyla söz sahibi olmaların gereklidir.

Bütün yurt çapında, her işyerinde faaliyet gösteren işçi sendikaları, kanunun uygulanması ve denetlenmesinde, teşkilâtla işbirliği yapacaktır. Bu şekilde de, yürürlükte olmasına rağmen, uygulamada büyük güçlüklerle karşılaşılan 3457 sayılı kanunun doğurduğu problemler, kendiliğinden ortadan kalkacaktır.

Kanunun beklenen sonuçları sağlayabilmesi, işçi sendikalarının uygulamaya bilfiil katılmaları ile mümkün olabilecektir.

MADDE 1) Tarım işyerlerinde bugün için kanunun uygulanması, zorunlu bri gerçektir. Plânlı kal-

kınma devresi içinde işçilerin sanayie intibaklarını ve gerekli hallerde de kendi mesleklerinde eğitimi sağlamak için, bu maddeye özel bir hüküm koymalı ve tarım işçilerinin sanatide Eğitimle İlgili Teşkilât tarafından yapılacak bir organizasyon ile, Eğitim Merkezleri'nde yetiştirilmeleri sağlanmalıdır.

MADDE 2) ...Kurs görenlerin devamı, işyerlerince sağlanır...» yerine,«kurs görenlerin devamı, işyerlerinde kurulacak ortak eğitim komitelerince sağlanır» denilmesi ve bu şekilde sendikaların, uygulamaya katılmalarının sağlanması gerekmektedir.

MADDE 6) Son satışdaki «işçilerden» kelimesinin yerine, «sendikalardan» kelimesinin konulması.

MADDE 9) Meslek monitörlerinin işyerlerinde seçilmeleri yerine, ortak komiteler tarafından seçilmelerini sağlıyacak şekilde maddenin değiştirilmesini talep ediyoruz,

MADDE 14) Monitör adaylarının işyerlerince gösterilmeleri yerine, ortak komiteler tarafından aday gösterilmelerini sağlıyacak şekilde maddenin değiştirilmesini istiyoruz,

MADDE 19) Bu madde, çalışma hayatındaki «iş için ücret» prensibi özgürlüklerini sınırlamaktadır,

Madde 20) Bu maddenin şimdiki şekli, işyerlerindeki kıdem hakkını çiğnememektedir. Bütün özgür toplu pazarlık sistemlerinde, tensikatta prensip, «son giren, ilk çıkar»dır. Bu madde de, toplu pazarlık özgürlüğünü kısıtlamaktadır.

MADDE 21) İşçilerin yetiştirilmesi, en fazla işverenlere yararlı olacaktır. Bu bakımdan, bu madde hakkında sözümüz yoktur.

MADDE 22) Hiçbir işçi, kurslara girmeğe zorlanamaz ve gelmediği için işinden çıkarılamaz. İşçileri işinden çıkarmak yerine, sendikalarla işverenlerin ortak hareketleri sonucunda, işçilerimize meslekî eğitimin değeri bildirilmeli ve zorlamadan çok, kendi istek ve arzuları ile katılmaları cihetine gidilmelidir.

MADDE 23) Kanunun uygulama yolunu gösterecek tüzüğün hangi mercilerce çıkarılacağı gösterilmemiştir,

MADDE 24) Kanun hükümlerini yerine getirmiyen işyerlerinin kapatılması halinde açıkta kalacak işçilerin ücretlerinin, başka bir yerde çalışmamak koşulu ile, Sanayide Eğitimle İlgili Teşkilât tarafından ödenmesi gerekmektedir.»

o

HABERLER

TOPLANTI

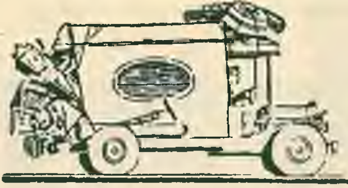
Türk-İş Beşinci Genel Kurul toplantısında alınan karar uyarınca toplanacak olan «Türkiye İşçi Yapı Kooperatifleri İkinci Konferansı», 1-3 Mart 1964 tarihleri arasında, Ankara'da açılacaktır.

Çalışma Bakanı ve bakanlık temsilcileri, İmar - İskân Bakanı ve bu bakanlığın temsilcileri, Türk-İş Yürütme Kurulu üyeleri ve Türk-İş'in diğer temsilcileri, İşçi Sigortaları Kurumu Genel Müdürü, Müdürler Kurulu üyeleri ve Kurum yetkilileri, Türkiye Emlâk Kredi Bankası Genel Müdürü ve diğer banka temsilcileri, Devlet Plânlama Teşkilâtı üyeleri ve uzmanlar ile Türkiye'de mevcut 700'den fazla işçi yapı kooperatifinin başkan ve müdürlerinin katılacağı toplantı, İşçi Sigortaları Kurumu toplantı salonunda yapılacaktır.

Konferansta, Çalışma Bakanı Bülent Ecevit, Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, birer konuşma yapacaklar işçi, konut politikası hakkında, teknik komisyonlar tarafından hazırlanacak raporlar genel kurulun onayına sunulacak ve işçi konut politikasının ana hatları, böylelikle belirlenecektir.

Türkiye İşçi Yapı Kooperatifleri Birinci Konferansı, bilindiği gibi, ilk defa olarak, 22-24 Aralık 1961 tarihleri arasında yapılmış, yüzlerce kooperatif temsilcisinin ve bakanlıklar ve İşçi Sigortaları Kurumu yetkililerinin de hazır bulunduğu bu toplantıda, gerek işçi konutları sorunun geleceği, gerekse kooperatiflerin halen karşı karşıya bulundukları güçlükler dile getiril-

miş, bu konuda birçok karar alınmıştı.

DÖNÜŞ

Amerikan Yardım Kurulu (AID) Çalışma Kısmı İşçi Eğitimi Şefi Dr. Thomas E. Posey, Şubat ayı sonunda, Amerika'ya dönmüştür. Ülkemizde kaldığı üç buçuk yıl içinde, Türk sendikacılık hareketinin gelişiminde iyi niyetle çalışan Dr. Posey, işçi eğitim programının gerçekleştirilmesi için büyük emek vermiştir. İlk işçi sendikacılık eğitimi seminerlerinin finansmanı ve teknik malzeme sağlanması yolunda başarılı çalışma yapan Posey, birçok seminerlerde bizzat hazır bulunarak, dersler veren, çalışkan ve Türk dostu bir teknisyen olarak, Türk-İş çevresinde olduğu kadar, Türk İşçi toplumu arasında da sempati yaratmıştır

Haziran 1960'dan bu yana Türkiye'de bulunan Posey'e, Türk-İş Yürütme Kurulu tarafından, iyi niyetli ve olumlu çalışmasına karsılık bir plânket armağan edilmiştir. Posey, bu armağanı cok değerli bir anı olarak saklayacağını söyliyerek kabul etmiştir.

Dr. Thomas E. Posey'den bosalan yere, şimdiye kadar onun asistanlığını yapmış bulunan Mr. Roger E. Burgess atanmıştır. Mr. Burgess te, mütevazi ve çalışkan bir temsilci olarak işçi çevrelerinde sempati uyandırmış bulunmaktadır.

Türk-İş, Dr. Posey'e tekrar «güle güle» derken, Roger E. Burgess'e yeni görevinde başarılar diler.

KONFERANS

İstanbul Üniversitesi İktisat ve Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından düzenlenen Sosyal Siyasa Konferansları'na, bu yıl 6 Mart tarihinde başlanacaktır. 5 Haziran'a kadar birer hafta aralıkla devam edecek olan konferanslar, Enstitü Solonunda yapılacaktır.

Türk-İş Genel Sekreteri Halil Tunç ta bu konferanslardan birini vermek üzere, Enstitü tarafından davet edilmiştir. Halil Tunç, «Türkiye'de Sendikaların Merkezîleşmesi ve muhtemel sonuçları» konulu konferansını, 17 Nisan tarihinde verecektir.

Maden-İş Sendikası Başkanı Mehmet Alpdündar ve Petrol-İş Başkanı Ziya Hepbir'in arasında bulunduğu konferansçılar Dr. Ekmel Zadil, Seka Genel Müdürü Yaşar Başkaya, Doktor Nejat F. Eczacıbaşı, İş ve İşçi Bulma Kurumu İstanbul Şubesi Başkanı Necati Ahibaba, Prof. Dr. Otto Neuloh, Asistan Dr. Amiran Kurtkan, Doçent Dr. Kemal Tosun, Dr. Nevzat Yalçıntaş, Prof. Dr. Orhan Tuna'dır.

2 Ay içinde verilecek bu on iki konferansın konuları arasında da, Ortak Pazar'ın sosyal siyaset meseleleri, Devlet İktisadî Teşebbüslerinde işçi-işveren ilişkileri, Dış memleketlere giden Türk İşçileri ile ilgili meseleler, Memleketimizde personel idaresinin bazı meseleleri, Sosyal siyasette yeni eğilimler ve bu arada, kömür ve petrol işçilerinin durumu ve bu işkollarındaki sendikacılık çalışmaları gibi konular yer almaktadır.

KUTLAMA

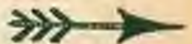
Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu (ICFTU) Genel Sekreteri Ömer Becu, Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Başkanı Seyfi Demirsoy'a yolladığı kutlama mesajında, «— Ancak birkaç yıl önce uluslararası özgür sendika hareketine fiilen katılan Türk-İş'in ülkenizin sosyal gelişiminde rol oynıyan belli başlı faktörlerden biri olduğuna, artık hiç kimsenin şüphesi kalmamıştır...» demiştir.

Türk-İş'in Şubat ayı basında Bursa'da yapılan Beşinci Genel Kurul toplantısında hazır bulunmamaktan duyduğu üzüntüyü belirten Becu, mesajında aynen şöyle demektedir :

«Aziz Kardeşim Demirsoy,

Tehirleri olanaksız ve çok önceden hazırlanmış randevu ve toplantılarımın, Türk-İş'in Beşinci Genel Kongresi'ne katılmama engel olmasına çok üzüldüğümü, en icten hislerimle ifade etmek isterim. Çok yakın bir gelecekte, sizi ve örgütünüzü ziyaret fırsatını elde edebilebileceğimi kuvvetle ümit etmekteyim.

Şahsen sizi, ve meslektaşlarımız olan Sayın Halil Tunç ve Sayın Ömer Ergün'ü eski görevlerine yeniden seçildikleri için candan kutlar ve en iyi dileklerimle başarılar dilerim. Bu seçimler de, üyelerimizin, sizlerin önderliğinize olan sonsuz güvenlerini ve son yıllarda Türk-İş'in kaydettiği olumlu gelişimin en belirli delilidir.

ICFTU **Temsilcisi** Purvis'-in, Beşinci Genel Kongre hakkındaki raporunu da inceledim. Kongreniz hakkındaki olumlu ve sorumlu tutumu da ayrıca kutlamak isterim. Ancak birkaç yıl önce, uluslararası hür sendikacılık hareketine fiilen dahil olan Türk-İş'in, ülkenizin sosyal gelimişinde belli başlı faktörlerden biri olduğuna artık hiç kimsenin şüphesi kalmamıştır.

En içten iyi dileklerimle,

Saygılarım
Ömer BECU
Genel Sekreter»

SEMİNER

Devlet Plânlama Teşkilâtı tarafından düzenlenen «İnsan gücü Semineri», 28 Şubat tarihinde, teşkilât salonunda açılmıştır. Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Bürosu görevlisi Olcay Göker'in de kursgören olarak katıldığı seminer, 28 Nisan tarihine kadar devam edecektir.

Seminere, bir kursgörenden başka, bir de, Türk-İş'in üst kademelerinde görevli olan bir yetkilisi davet edilmiştir. Fakat çalışma saatlerinin uymaması, üst kademede görevli bir Türk-İş yöneticisinin, seminerde devamlı olarak hazır bulunmasını olanaksız hale getirmiştir.

17 Nisan tarihli oturumda, henüz adı açıklanmıyan bir Türk-İş yönetisi de seminere katılacak ve «İnsangücü plânlamasının, kuruluşlarla ilgisi» konulu bir konferans verecektir.

Seminer, her oturumda yarımşar saatten üç kişinin konuşması, ve bu konuşmalar üzerinde sorular da sormak koşuluyla, bir buçuk saatlik tartışma kısmı olarak plânlanmıştır.

İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HISTADRUT) Genel Sekreteri Zev Levin, İsrail'deki Atatürk Ormanı'na, TÜRK-İŞ onuruna, 50 ağaç dikileceğini söyledi. Bu münasebetle yürütme kurulu'na, Levin tarafından, yukarıdaki ber'at verildi.

İNGİLTERE

İngiliz Deniz ticaret filosunun 74 bin işçisinin grev tehdidi, armatörlerin olumlu vaadleri üzerine, Ulusal Denizciler Sendikasınca, geri alınmıştır.

Sendika yönetim kurulu, armatörlerin daha iyi ücret ve çalışma koşulları vaadetmesi üzerine, grevden vazgeçildiğini açıklamıştır. Denizciler Sendikası, çalışma koşullarının daha elverişli hale getirilmesi yolundaki teklifinin armatörlerce reddedilmesi üzerine, 17 Şubat tarihinde greve başlıyacağını ilân etmiş bulunuyordu, sendika üyleri iş sözleşmelerini feshetmeye hazır olduklarını bildirmişlerdi.

Son durumda, deniz ticaret filosunun tüm işçilerinin ücretlerine, ayda 70 Türk Lirası zam yapılmış ve çalışma saatleri de, 1965 Nisan avından itibaren, üçretlerde değişiklik olmaksızın 44' den 42 saate indirilmiştir. Ayrıca, fazla mesaî ücretleri, pahalılık tazminatı ve emeklilik ödeneklerinde de artış kaydedilmiştir. Yıllık izinlerin de dört gün uzatıldığı bildirilmektedir.

İTALYA

İtalyan Genel Hizmetler Sendikası, 5 Şubat 1964 günü bir günlük bir grev yapmıştır. Bir milyon sendika üyesinin katıldığı grev, çalışma koşullarında ve özellikle temel asgarî ücretlerin hesaplanması ve bir aylık ikramiyenin normal ücret telâkki edilmesi konularında, Hükûmet'in ve kamu kurumlarının vaadettikleri reformların gecikmesini onaylamadıklarını göstermek için yapılmıştır.

Bu işkolunun, ilkokullardan üniversitelere kadar bütün okulları, demiryollarını, bakanlıklardaki memurları ve PTT işçilerini de greve katması, grevin büyük başarı sağlamasına sebep olmuştur.

AMERİKA

Amerikan Birleşik Otomobil İşçileri Başkanı ve ICFTU Yürütme Kurulu üyesi Walther Reuther ile Yataklı Vagon İşçileri Sendikası Başkan A. Philiph Randolph, «İftirayla Savaş Derneği»nin kamu hakları savaşından harcadıkları çabadan dolay onur derecesi verdiği dört Amerikan yurttaşı arasındadır. lar.

«Demokrasi mirasımızın zenginleştirilmesindeki eşsiz yardımları» gerekçesiyle her yıl ödül dağıtan derneğin bu yıl dört kişiye verdiği ödüller, Ulusal Komitenin yıllık toplantısında dağıtılmıştır.

Kendi deyişiyle, «ödüllerin tamamen hak etmiş üstün kişiler»e 4 Şubat'ta gönderdiği kutlama mesajında, Başkan Johnson, «Bunlar, kamu hakları ile ilgili yarıda kalmış büyük görevin tamamlanmasında, ulusal bilincin yüksetilmesi ve anlayışın geliştirilmesi için çok şeyler başarmışlardır.» demiştir.

28 Ağustos 1963 tarihinde, 250 bin zenci ve beyaz yurttaşın, Birleşik Devletler'de ırk eşitliği yolunda Washington'da yaptıkları kamu hakları yürüyüşünde ileri gelen Amerikan sendikalarından birçok sendikacı da katılmıştı. A. Philiph Randolph, bu yürüyüşün önderlerinden biriydi ve Walther Reuther de belli başlı söylevciler arasında yer almıştı.

MALTA

Malta İşçileri Genel Sendikası Liman ve Endüstri Şubesi ile iki petrol şirketi, Shell ve BP arasında, yüzde 2 gelir artışı sağlıyan gelişmiş bir toplu sözleşme imzalanmıştır.

Toplu sözleşme ile sağlanan diğer avantajlar arasında, yıllık izinlerin uzatılması, emeklilik ikramiyesinin hükme bağlanması, ücretli hastalık izni hakkının kapsamının genişletilmesi ve gelecekteki herhangi bir tensikat hareketinden önce sendika ile bu konuda görüşülmesi gibi hükümler de yer almaktadır.

Sözleşmede ayrıca, şimdi 44 saat olan haftalık çalışma saatlerinin 40 saate indirilmesi için 1964 içinde yeni görüşmeler yapılması da öngörülmüştür.

Malta İşçileri Genel Sendikası, ICFTU'nun üyesidir ve 17 binden fazla işçiyi temsil eder.

HOLLANDA

ICFTU Üyesi olan Hollanda İşçi Sendikaları Federasyonu (NVV) Yürütme Kurulu, ICFTU Uluslararası Dayanışma Fonu'na 10 yıl süre ile her yıl 137 bin TL vermeyi oybirliğiyle kararlaştırmıştır.

ICFTU Uluslararası Dayanışma Fonu, tamamen üye sendikalar ve işçilerin desteği ile çalışmaktadır. Özel bir komitenin yönettiği fondan, örneğin Aden'de olduğu gibi, hapsedilen, sürülen veya sel, zelzele gibi felâketler dolayısı ile evsiz barksız kalan işçilere ve ailelerine maddî yardım sağlamaktadır.

Ayrıca, Asya, Afrika ve Lâtin Amerika'daki ICFTU kollejlerinde eğitim çalışmaları yapmak gibi, gelişen ülkelerdeki sendika hareketinin kuvvetlenmesi ve çeşitli ülkelerde özel temsilcilikler kurulması da bu fon sayesinde mümkün olmaktadır.

İSPANYA

33 İspanyol sendikacısının yargılaması, 31 Ocak - 2 Şubat tarihleri arasında Madrit'te yapılmıştır. Tevkif edilişlerinden beş yıl sonra yargılanan sosyalist sendikacılar, «Genel Hizmetler Sendikası»nı (UGT), İspanya'da tekrar örgütlendirmek yolunda çalışmakla suçlandırılmışlardı.

Tevkif edilişlerinden bu yana geçen sürenin iki buçuk yılını tutuklu, iki buçuk yılını da göz hapsi altında geçiren sendikacıların 13 tanesi, 1 ilâ 5 yıl hapse ve 50 bin peseta para cezasına çarptırılmışlardır. Geri kalan 20 sendikacının ise, beraetine karar verilmiştir.

Uluslararası Hür Sendikalar Konfederasyonu, (ICFTU), bu yargıyı protesto etmiştir. Bu durumda, beraat eden 20 sendikacı, kasıtlı olarak iki defa geri bırakılan yargılama ile, 5 yıl gibi bir süre içinde insan haklarından kısıtlanmış olmaktadır.

URUGUAY

Uruguay'lı demiryolu işçilerinin, 1 Şubat'ta imzaladıkları toplu sözleşme, işçi toplumunda büyük mutluluk uyandırmıştır.

Sözleşme kıdem tazminatı konusunda yüzde 25, ücretlerde ise yüzde 30 oranında bir artış getirmiştir. Sosyal yardımlarla ilgili olarak sözleşmeye alınan hükümler ise, çocuk zammı, evlenme yardımı ve ölüm tazminatı konularında büyük yenilikler getirmektedir. Bu duruma göre, doğum başına 320 Türk Lirası, evlenme halinde 320 Türk Lirası ve ölüm halinde ise 650 Türk Lirası garanti edilmektedir.

Ayrıca, ilk çocuk için ayda 50, ikinci çocuk için 65 ve üçüncü ve daha fazla çocuklar içinde ayda 75 Türk Lirası yardım yapılacağı da, bu toplu sözleşme ile hükme bağlanmıştır.

KENYA

Kenya İşçi Federasyonu delegesi, sendikacı Bayan Muturi, ICFTU Kadınlar Kolu'nda çalışmak üzere, belirli bir süre için Brüksel'e gelmiştir.

Bayan Muturi, bu süre içinde, ICFTU'nun, kadın işçilerin problemleriyle ilgili çeşitli çalışmalarına katılacak ve birkaç ay Brüksel'de kaldıktan sonra, kısa süreler için ICFTU'ya bağlı çeşitli Avrupa millî sendika merkezlerini ve bu arada UNESCO Merkezi'ni de ziyaret edecektir. Muturi, bundan sonra, kendi ülkesindeki kadın işçilerin sendikal eğitimleriyle meşgul olmak üzere, Kenya'ya dönecektir.

Bilindiği gibi, Kenya İşçi Federasyonu, ICFTU'ya üye bir teşekküldür.

FİNLANDİYA

Finlandiya ulusal işçi merkezleri SAS ve SAK'ın onaylarına sunulan SAK ile Finlandiya İşverenler Federasyonu arasındaki iki yıllık sözleşme, açıklanmıştır. Ücretler ve çalışma koşullarıyla ilgili sözleşme, 1964 yılı içinde genel ücretler yüzeyinde yüzde 6 lık bir artışı öngörmektedir. Sözleşmede, ayrıca, hayat pahalılığı endeksinde artış olması halinde, ücretlerde yeni bir otomatik ayarlama yapılacağı yolunda bir madde bulunmaktadır

1965 Yılında, kadın ve erkek işçiler için eşit iş için eşit ücret prensibinin gerçekleştirilmesi yolundaki bir hüküm de sözleşmeye alınmıştır. Bu arada, haftalık iş saatlerinin, 1970 yılına kadar 40 saate indirilmesi de öngörülmüştür. Ayrıca, fazla mesaî ücretlerinin ve hastalık ödeneklerinin tanımları da, sözleşmede yer almıştır.

PANAMA

Trinidat ve Tobago Ulusal İşçi Sendikaları Kongresi, Panama Kanalı Bölgesi'nde, insan hayatının korunması, barışın sağlanması için olanaklı herşeyin yapılacağını ümit ettiklerini belirten bir mesajı, Amerika Birleşik Devletleri'nin Trinidat Büyük Elçisi'ne yollamışlardır.

Trinidat ve Tobago Ulusal İşçi Sendikaları Kongresi Mâlî Sekreteri Eugene Joseph tarafından imzalanan mesajda, Panama meselesine, öncelikle bir çare bulunmasının önemi üzerinde durulmuştur.

Panama sınırları içinde olup, Amerika tarafından yönetilen kanalla ilgili meselelere bir çare arayıp, bulmak üzere, Panama ve Amerika Birleşik Devletleri arasında yapılan müzakerelere devam edilmektedir.

İSPANYA

Asturias'ta, Duro - Felguera Fabrikaları'nda grev halinde bulunan bin 500 metal işçisinin kararlı tutumu karşısında, işveren, işçilerin, bir kısmı için istenen ikramiyeyi vermeğe mecbur olmuştur.

İspanya'nın en büyük sanayî kuruluşlarından biri olan Duro - Felguera'da yaklaşık olarak 15 bin işçi çalışmaktadır. Uyuşmazlık, bir grup duvarcı ustasının, yüksek fırın tamiri için özel bir ikramiye isteği üzerine çıkmıştı. İşveren, bu isteği kabul etmediğini, 31 Ocak 1963'te bildirince, haddehane işçilerinin büyük çoğunluğu, 1 Ocak 1964 günü greve başlamışlardı. İşveren, bu kararlı harekete ancak iki gün karşı koyabilmiş ve 3 Ocak günü dize gelerek, isteği kabul etmiştir.

ALMANYA

Federal Almanya İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DGB) Yürütme Kurulu tarafından hazırlanan esas program tasarısı ,DGB Genel Kurulu'nca yapılan bazı düzeltme ve eklerle kabul edilmiştir.

21 - 22 Kasım 1963'te Dusseldorf'taki Kongre Salonu'nda 6,5 milyon işçiyi temsilen kongreye katılan 425 işçi delegesi tarafından kabul edilen bu metin, daha önce «DGB Haberler Mektubu» nda yayımlanmış bulunuyordu.

Kongreye DGB Yürütme Kurulu'nun sekiz üyesinden başka, 400'ü aşkın delege ,sayısı 250' yi bulan yerli ve yabancı basın mensubu müşahit, radyo ve televizyon uzmanları ,900 kadar da konuk katılmıştır.

Yürütme Kurulu tasarısı ,260 düzeltme önergesi ile olaganüstü Federal Kongreye verilmiştir. Bu önergeler ,Federal Kongre tarafından beheri birkaç gün süren iki toplantıda ele alınmış ve tavsiyeler hemen hemen aynen kabul edilmiş tir Sendika çevrelerinin bütün menfaatleri ,ilk defa olarak geniş çapta ele alınmaktadır .Programa ilk olarak eklenenler ise, genel sosyolojik ve politik - kültürel fikirler olmuştur .DGB Başkanı Ludvig Rosenberg ,yeni programın, 1949' da Münih'te kabul edilen ekonomik - sosyal politika programının sınırlarını aştığını söylemiştir.

1959'da Stuttgart ve 1962'de Hannover'de yapılan DGB kongrelerinden bu yana ,teferruatlı müzakere ve mücadele sonucu, herkes tarafından kabul edilebilecek bir yol böylelikle bulunmuş olmaktadır .Rosenberg'in dediğine göre, bu çeşit müzakereler ,işçiyi zayıflatmamış, kuvvetlendirmiştir.

İSVEÇ

İsveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu (LO) ile İsveç İşveren ler Konfederasyonu arasındaki ana anlaşmaya göre ,şubelerde yapılan ücret anlaşmalarının yürürlük tarihleri ,31 Ocak tarihinde sona ermektedir. Merkezi ücret anlaşmasıyla, ücretlere 1962 yılında yüzde 2,75 ve 1963 yılında da, yüzde 2,25 artış sağlanmış bulunmaktadır .Bu arada ,yüzde 0,75 oranında bir hayat sigortası hakkı da, söz konusu anlaşmayla elde edilen haklar arasında yer almaktadır.

Anlaşma devresi içinde, işçilerin sağladığı gerçek zam miktarı ise, erkek işçiler için yüzde 16 ve kadın işçiler için de yüzde 21'i bulmaktadır. (bu zamlara ,anlaşma dışı elde edilen miktarlar eklenmiş bulunmaktadır.)

Öte yandan, çeşitli guruplar arasındaki ücret farklarını azaltmak veya yok etmek konusunda yapılan çalışmalar da ,bu dönemde hız kazanmıştır. Son iki yıl içinde fiatların çok az yükselişine karşılık, ücretlerde görülen bu artış işçilerin genel hayat standartı bakımından memnunluk verici olarak nitelenmektedir.

Bunların yanıbaşında, son olarak, ücret piyasasındaki müzakerelere de başlanmış bulunmaktadır. Üye sendikalarının isteği üzerine, bir toplantı yapan LO sözleşme konularını ele almıştır. Bu arada ,kendisiyle bu konuda görüşülen LO yetkilileri hayat standartlarının 1964 yılında daha da yükseltilmesi için çalışılacağını ve örneğin, yıllık izinlerin 4 haftaya çıkartılıp ,düşüp ücretlerin artırılacağını ifade etmişlerdir.

Öte yandan, iş emniyeti konusunda da kesin kararlar almak için bu seferki toplantıda ciddî olarak çalışacaklarını belirten LO yetkilileri bu konuda şu örnekleri vermişlerdir:

«a — İşçi, işinden çıkarıldığı takdirde ,daha fazla bir tazminat alabilmelidir.

b — Bazı hallerde sağlık teşkilâtları tarafından ödenmiyen tazminatlar işveren tarafından ödenmelidir.»

Bunların yanıbaşında ,LO ,ücretler konusunda bir açıklama yapmaktan kaçınmakta ve özellikle iş emniyeti konusundaki isteklerinin işverence nasıl karşılandığını anlamak yolunda özel çalışmalar yapmakla yetinmektedir.

İşverenler Teşkilâtı ise, Kasım ayında yayınladığı bir bildiride, LO'nun taleplerini göz önüne almaksızın ,artan masraf ve maliyet konularında bilgiler vermiş ve yeni denebilecek iddialar ileri sürmüştür. Bu iddialara göre,

a — Kâr hadlerinin düne nazaran çok değiştiği ileri sürülmekte ve özellikle ihracat yapan firmaların bu konuda büyük güçlüklerle karşılaştığı,

b — Artan ücretlerin iktisadî hayatı tehlikeye soktuğu,

c —Yıllık izinlerin artırılmasının maliyete etki eden bir unsur olarak tehlikeler yarattığı,

d — Firmaların emeklilik fonlarına olan iştirak paylarının, dolayısı ile düştüğü ifade olunmaktadır .

İşverenler teşkilâtının arzusu üzerine 26 Kasım'da başlıyan görüşmelere halen devam edilmektedir.

İSPANYA

Alman Sendikalar Federasyonu Yürütme Kurulu, temsil ettiği 6,5 milyon işçi adına Birleşmiş Milletler Uluslararası Kızılhaç Teşkilâtı ve Uluslararası Avukatlar Sendikası'na yolladığı mesajlarda, İspanyol işçilerine Franko rejimi tarafından girişilen gayri insanî tutumu protesto etmiştir .

Söz konusu mesajlarda şöyle denilmektedir:

«... Salt işçilerin esas haklarının ihlâlinden başka ,İspanyol polisi tarafından Avusturya'lı madenciler ve hatta karılarına yapılan hunharca hareketleri, adalet ve insanlığa inanan hür dünya insanlarının tümünün nefretle karşılıyacağı mâlumdur..

Ieşkilâtınıza sonsuz itimadımız vardır. Bu zalimliğe karşı sessiz kalmıyacağınızı biliyoruz. Bunun için bütün nüfuzunuzu kullanarak İspanyol işçilerine adalet temin etmenizi, insanlığın hırpalanmamasını sağlamanızı rica ediyoruz.

Türk - İş Hakkında

Prof. Cahit Talas
(FORUM Dergisi'nden)

1952 yılının yaz aylarında kurulmuş olan Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu, kısaltılmış adı ile Türk-İş, V inci Genel Kurulunu 27 Ocak tarihindenberi Bursa'da yapmaktadır. Türk - İş bir bakıma, 1946 larda yeniden başlamış olan Türk sendikacılık hareketinin geçirmiş olduğu safhaların ve almış bulunduğu istikametin bir sembolü olmuştur. Bu sebepten ötürü bu yazımızda Türk - İş üzerinde durmak ve Türk sendikacılık hareketi hakkında düşüncelerimizi ifade etmek istiyoruz.

1. — Türk-İş'in Doğuşu. — Bugünkü Türk sendikacılık hareketinin kısa bir tarihi vardır.Bu kısa tarih içinde Türk-İş'in doğuşu oldukça erken bir safhaya tesadüf eder. 1947 tarihli Sendikalar Kanununun kabulünden sonra, sendikacılık hareketi nisbî bir kanunî garantinin altında gelişmeğe başlamıştır. 1947 tarihli Sendikalar Kanunu tasarısı hazırlanırken «sendika» kelimesinin tasarıda yer alıp almaması hususunda uzun tartışmaların cereyan ettiği bir zihniyet içinde başlayan hareket, beş yıl içinde Türk işçilerini en yüksek kademelerde temsil eden bir Konfederasyona vücut vermiştir. **Bu sür'atli gelişmenin çeşitli sebepleri vardır.** Türk sendikacılık hareketi hakkında incelemeler yapacak olanlar, bu sebepleri dikkatle araştırmalıdırlar. Kanaatimizce bu oldukça sür'atli doğuşun çeşitli sebepleri arasında şunları zikreylemek mümkündür.

A) 1947-1952 devresinin siyasî havası sendikacılık hareketine fevkalâde müsait bir zemin yaratmıştır. İşçi reylerini kendi tarafına çekmek isteyen Demokrat Parti, işçilerin teşkilâtlanma hareketlerini teşvik etmiş, iktidarda bulunan Cumhuriyet Halk Partisi bu teşvikin tesiri altında kalarak tesamüh göstermiştir.

B) 1939-1943 devrimi içinde işçilerin reel ücretleri yüzde elliyi aşan oranlarda düşmüştür. Diğer çalışma şartları da kötüleşmiş ve ağırlaşmıştır. Mevcut sosyal mevzuat, işçi haklarını ve menfaatlerini korumaya kifayet etmemiştir. Binaenaleyh işçiler harbi müteakip teşkilâtlanmak suretiyle kendi yaşama şartlarında salâh sağlanmayı düşünmüşlerdir

C) 1939-1943 devresinin yaratmış olduğu sefalet ve fakirlikte ve gelirin çok gayri âdil bir şekilde dağılmakta olması hâdisesi, işçiler nezdinde tepkiler yaratmaya, bir sınıf şuurunun doğmasına ve birleşmeye yol açmıştır.

Ç) Türkiye'de 1945 yılından itibaren siyasî rejimin gelişmeleri Batı dünyasının Türkiye ile daha yakından ilgilenmesine yol açmıştır. Bu arada Batı sendikacılığı, doğmakta olan Türk sendikacılık hareketi ile yakından ilgilenmiş ve yolunu arayan bu sendikacılığa yol göstericilik yapmıştır. Bu ilgi bugün de devam etmekte ve çok veçheli bir mahiyet kazanmış bulunmaktadır.

D) 1950 yılında Demokrat Parti'nin iktidara geçmesi birkaç yıl için sendikacılık hareketinin gelişmesi bakımından çok müsait bir zemin yaratmıştır. İşçilerin, özellikle büyük şehirlerde ve sınaî merkezlerde kitle halinde Demokrat Partiyi desteklemiş olmaları, yeni hükûmet nezdinde işçiler lehine geniş sempatilerin ve vaadlerin vücut bulmasına yardım etmiş, Demokrat Parti hükûmeti 1950 - 1952 devresinde işçilerin bir konfederasyon kurma çabalarını maddî ve mânevî bakımdan desteklemiştir. Devrin Çalışma Bakanı Nuri Özsan Türk - İş'in 6 Eylül 1952 tarihinde İzmir'de toplanmış olan I. ci Genel Kurulunda hükûmetin maddî ve mânevî müzaheretini sarih olarak ifade eylemiştir.

E) Demokrat Parti programı, liberal bir iktisat politikasını benimsemişti. İlk birkaç yılın tatbikatı da su istikamette olmuştu. Binaenaleyh Devlet,çalışma hayatına, işçi ve işveren münasebetlerine müdahele etmeye fazla ölçülerle taraftan bulunmuyordu, Bu sebepten ötürüdür ki **kapitalist ve liberal bir ekonominin müesseseleri olan toplu sözleşme ve grevi programında benimsemişti. Bu müesseselerin ayrılmaz bir parcası ise hür sendikacılıktı.** Binaenaleyh kabul edilmiş bulunan iktisadî sistemin man-

tikî bir neticesi olarak sendikacılık hareketinin gelişmesini kolaylaştırmak gerekiyordu.

F) Başta İstanbul Üniversitesi Ord Profesörlerinden Dr. Erhard Kessler olduğu halde (bir müddet önce Almanya'da vefat etmiştir) bir kısım aydınlar Türk sendikacılığının gelişmesinde ve Türk - İş'in kurulmasında yazıları konferansları, dersleri ve çeşitli seminerlerdeki konuşmalar ile bugünkü sendika liderlerinin ve idarecilerinin yetişmelerinde başlıca rolü oynamışlardır. Bu eğitim faaliyetinin Türk-İş'in kurulmasında derin etkileri olmuştur.

İşte bunlar ve bunlara yakın sebepler 1952 yılında Türk - İş'in doğup gelişmesini yakından etkileyen başlıca hâdiselerdir. Fakat bir müesseseyi yaşatmak belki kurmaktan güçtür. Bu durum bir müddet için Türk - İş bakımından vâki olmuştur.

2. Kriz Devresi, 1954-1960. — Türk sendikacılık hareketi ile Demokrat Parti iktidarının ilk büyük ve alenî çatışması 1954 yılında toplanmış olan Çalışma Meclisi'nde vuku bulmuştur. Bu Çalışma Meclisi'nde Demokrat Parti'nin işçi hakları ve hürriyetleri, özellikle toplu sözleşme, grev ve bağımsız sendikacılık konularında gayri samimî olduğu sendika liderleri tarafından kesin olarak anlaşılmıştır. **Çalışma Meclisinde hükûmet sıkı bir baskı kurmuş ve işçileri hayal kırıklığına uğratmıştır.** 1954 Çalışma Meclisinden sonra, siyasî rejimin de yavaş yavaş demokrasi ilkelerinden kısmen uzaklaşmasına muvazi olarak Türk - İş'in ve genel olarak bütün sendikacılık hareketinin hükûmetle arası açılmış ve maddi ve mânevî bakımdan bir kriz devresi başlamıştır.

Bir kere, Türk - İş, doğuşundan 1960 devrimine kadar malî bakımdan müzayaka içinde kalmış, devam edebilmesi ve yaşayabilmesi için hükûmetin maddî yardımına ihtiyaç hissetmiştir. Çalışma Bakanları ile Türk - İş idarecileri arasındaki sempati ve antipatilere ve Türk - İş'in politikasının uysallık veya dobralık derecesine göre ayarlanan maddî yardımlar, bu devrede önemli bir baskı unsuru olarak belirmişti. Zira bu devrede Türk - İş zaten zayıf ve ancak kendi varlıklarını idare edebilen sendikaların maddî desteğini tamamiyle sağlayamamıştı. Bunun yanında mevzuat da bu yardımları güçleştirmekte ve üyelerin hükmî şahsiyet olsalar dahi, aidat miktarlarını yılda 120 lira ile tahdit eylemekte idi.

Bir aralık, özellikle 1955 - 1957 yıllarında Türk - İş'in lider ve idareci kademelerinde daha ziyade Cumhuriyet Halk Partisi sempatisi olan veya bu partinin üyesi bulunan kimselerin seçilmiş olmaları hükûmetle Türk-İş arasındaki ilişkileri büsbütün gerginleştirmiştir. 1956 yılında, Sendikalar Kanununa aykırı teşekkül etmiştir mülâhazası, Çalışma Bakanlığı nezdinde hâkim olmuş ve bazı sendika birlikleri yanında Türk - İş'in de mahkeme kararı ile kapatılması ciddî olarak bahis konusu olmuştur. Fakat baskı altında tutularak ve idare kademelerine Demokrat Parti'ye sempati duyan kimseleri seçtirerek Türk-İş geniş ölçüde âtıl bırakılmış ve işçi menfaatlerini ancak hükümet politikasının ölçüleri içinde savunabilmiştir.

İşçiler de bu durumu bildikleri için Türk - İş'ten fazla bir şey beklememişlerdir. Bu devrede Türk - İş memleketin kamu hayatında, üzerinde fazla durulmaya değer olumlu bir rol oynayamamıştır.

1954 - 1960 devresinin Türk sendikacılık hareketi bakımından üç önemli vasfı vardır. Bunlardan birisi bu devletlere önemli bir sendikacılık eğitimi faaliyetinin başlatılmış ve yürütülmüş olmasıdır. Bu faaliyetlerde Birleşik Amerika Devletinin geniş maddî ve mânevî yardımları rol oynamıştır. Bahis konusu devre biraz, İngiliz sendikacılığının 1824 - 187[illegible] devresindeki teşkilâtlanma hareketine — ve tabiatiyle daha küçük ölçüde — benzetilebilir. Yukarıda da işaret ettiğimiz üzere Türk Sendikacılığına bugünkü olumlu istikametini verenler, bu devrede yetişmiş olan liderler kadrosudur. İkincisi, başka memleketlerde doktrin, din ve politika mülâhazalarının vücut vermiş olduğu bölünme hâdisesinin Türk sendikacılık hareketi içinde ve Türk - İş'te yer bulmamış olmasıdır. Halbuki mevzuat buna imkân vermekte, hükûmet de bir bölünmeyi memnunlukla karşılayacak bir politika ve davranış içinde bulunmakta idi. Buna rağmen işçiler, sendikacılık hareketini en yüksek kademesinde bölmenin zararlı olduğu bilincine ulaşmışlardı. Üçüncüsü sıkıntılı ve kriz devrelerinde başka memleketlerde genellikle müşahade olananın tersine, memleketimizde sendikacılık hareketinin siyasî hareketler dışında kalması meslekî karakterini muhafaza etmesi ve muhalefet partilerinin de teşviklerine rağmen siyasî partilerle herhangi bir şekilde irtibat tesis etmemiş olmasıdır. Esasında bağımsız sendikacılık hareketine alışmamış olan rejimler ve hükümetler iki yol takip ederler. Bunlardan biri otoriter ve iptidaî bir yoldur. Birer bahane ile sendikalar kapatılır veya hareket edemez hale getirilir. 1954-1960 devresinde bu ce ve davranış tercih etmekte olduğu kanaatini ver bu nevi bir tutum Türkiyede kısmen kendisini göstermiştir. Diğeri sendikaları, takip olunan yanlış politikalar neticesinde muhalefet partilerinin nüfuz tesirleri altına itmektir. Türk sendikacılık hareketi ve bu hareketi en yüksek kademede temsil etmekte olan Türk - İş bu neticeden masun kalabilmeyi becermiştir. Bu tutumun ve davranışın semerelerini elde etmek de geçikmemiştir.

3. İhtilâlden sonraki devre - Gelişme devresi. — Türk sendikacılık hareketinin ve Türk-İş'in altın devri 27 Mayıs ihtilâlinden sonra başlar. 27 Mayıs ihtilâlinin askerî idaresi sendikacılık hareketini, demokrasinin vaz geçilmiş bir müessesesi olarak kabul etmiş ve bugünkü sosyal politikanın temellerini en geniş ölçüde 27 Mayıs ihtilâli tesis etmiştir. İhtilâl ile birlikte Türk sendikacılık hareketinin ve Türk - İş'in hükûmetle münasebetleri normal ve dostane bir safhaya girmiştir. Sendikalara bütün hakları iade olunmuş ve gelişmeleri için yeni imkânlar hazırlanmıştır. Kurucu Mecliste Türk sendikacılık hareketi

azımsanmıyacak bir ölçüde temsil edilmiştir. Türk Devletin yeni anayasası sosyal vasfına uygun olarak işçi haklarını teminat altına almıştır.

27 Mayıs ihtilâlinden sonraki devrede sendikacılık hareketine ve Türk - İş'e hâkim olan görüşe istikamet vermiş olan birkaç vasıf ve oluş üzerinde durmak istiyoruz.

A. Sendikacılık hareketini siyasete itme çabaları. — 27 Mayıs ihtilâlinden sonra satha çıkan fikir akımları arasında sosyalist düşünce açık olarak görülmüştür. Sosyalist düşüncenin çeşitli şekilleri üzerinde şüphesiz burada durmıyacağız. Yalnız bu düşünce memleketimizde de kuvvetli bir temele oturmak için işçilere dayanmak ve 1961 yılında kurulan İşçi Partisi vasıtası ile sendikacılık hareketini nüfuz ve tesiri altına almak istemişti. Bu devrede Türk sendikacılık hareketi bir aralık bocalamıştır. Bir kısım sendikacılar faal olarak İşçi Partisi kadrolar içinde yer alırken, bir müddet sonra bir kısım sendika liderleri de bazı aydınlarla işbirliği halinde bir sosyalist parti kurma hazırlıkları içine girmişlerdir.

Fakat bu bocalama ve yanlış adım atma çok sürmemiştir. Türk sendikacılık hareketinin partiler karşısında bağımsız kalarak, siyasî bir partinin etki ve nüfuzu altına girmiyerek ve meslekî karakterini muhafaza ederek işçilerin haklarını ve menfaatlerini daha iyi bir şekilde korumasının doğru yol olacağı çok geçmeden anlaşılmış ve bu tutum Türk - İş yetkilileri tarafından çeşitli vesilelerle ilân ve ifade olunmuştur. Seçilen yolun isabeti daha iyi anlaşılmıştır. FORUM ısrarla bu yolu tavsiye etmişti.

B. Kamu hayatında rol alma. — Türk sendikacılık hareketi 1960 İnkilâbından sonra kamu hayatının her meselesinde söz sahibi olduğunu belirtmeye çalışmıştır. Türk - İş'in V inci Genel Kuruluna sunulmuş olan raporda bu müşahedenin sayısız örnekleri vardır. Türk - İş Başkanı Genel Sekreteri tarafından Millet Meclisi Başkanına gönderilen bir mektupta özetle şöyle denilmektedir: «Demokratik bir Anayasa çerçevesinde Anayasanın lâfzına ve ruhuna uygun bir şekilde hareket etmekle görevli Türkiye Büyük Millet Meclisinin son günlerde bazı konulardaki davranışı, bizi, demokrasinin geleceği hakkında endişelere sevketmektedir. ....T.B.M.M. çalışmalarının Meclis dışındaki düşünceleri de duymaya istekli bir hava içinde yapılmasının teminini ve dışardan dâvetler yapıldığı zaman bunun tek taraflı olmamasını demokrasinin temel icaplarından biri sayıyoruz...». Türk-İş İcra Heyetinin Başbakan İsmet İnönü'ye, Beş Yıllık Kalkınma Plânının Yüksek Plânlama Kurulunda müzakeresi sırasında yollamış olduğu mektubun bir paragrafında da şöyle denilmektedir: «Beş Yıllık Kalkınma ve T.B.M.M. ne sevkedilmiş bulunan 1963 bütçesinde finansman kaynakları hakkında açıklık yoktur. Hükûmet politikasının gerek kalkınmanın finansmanında enflasyona dayanmayan sağlam kaynaklardan faydalanma, gerekse sosyal adaleti gerçekleştirmek bakımından dayanaklarının neler olduğu açıkça gösterilmelidir. Ancak bu takdirde kalkınmanın yükü ve kalkınmadan faydalanacak grupların elde edecekleri menfaatlerin âdil olarak dağıtılmadığı bakımından kesin neticelere varmak mümkündür...»

Görülüyor ki Türk sendikacılık hareketi artık fonksiyonlarına dar bir açıdan bakmamaktadır. Kamu hayatının çeşitli meselelerinde sesini duyurmayı bugünkü fonsiyonlarının normal bir icabı saymaktadır. Bu, kısa bir tarih içinde önemli bir gelişmedir.

C. İstişare Organı. — Henüz organik bir mahibazan da iktisadî meselelerde hükûmet seviyesinde yet almamakla beraber Türk - İş birçok sosyal ve bir istişare organı fonksiyonu için de girmiştir. İlgili Bakanlarla her üç ayda bir yapılan toplantılar ve müzakereler bu fonksiyonun en bariz tezahürü olarak görünmektedir. Ayrıca, hükûmet çalışma hayatını ilgilendiren bütün kanun tasarılarında Türk-İş'in görüşünü almaktadır. Bu suretle hükûmetle yakın bir işbirliği geleneği tesis edilmektedir. Başka memleketlerde bu merhaleye çok uzun yıllardan sonra ulaşılmıştır. Sendikacılık hareketi ile hükûmet seviyesindeki istişareler bir çok memleketlerde ancak 1930 yıllarından sonra, bazılarında da İkinci Dünya Harbini müteakip başlayabilmiştir. Bugünkü duruma devamlı bir statü verilmesi, belli zamanlarda muntazam toplanan bir çalışma kurulu tesisi bir çok bakımlardan fayda sağlıyacaktır. Bu gelişme içinde sendikacılık hareketi demokrasinin dayanmakta olduğu kuruluşlardan biri olacaktır.

Sonuç. — Türk sendikacılık hareketi şimdi sağlam bir zemine dayanmaktadır. Makul ve itidalli hareketleri kamu oyu tarafından ve basında desteklenmektedir. Eşyanın tabiatı icabı çeşitli ekonomik, sosyal ve siyasî konularda mûtedil bir sasyalist görüşe temayül eder görünmekle beraber politikasında, hiç olmazsa bugünkü safhada pragmatik bir düşünce ve davranışı tercih etmekte olduğu kanaatini vermektedir. Esasında sendikacılık hareketinin çeşitli konularda bir politikası olması gerekir. Tehlikeli olan cihet, bir siyasî partinin tesir ve nüfuz altına girmesi ve belli bir politikaya angaje olmaya doğru ustalıkla itilmesidir.

Türk - İş ve Türk sendikacılık hareketi kısa bir tarih içinde ve özellikle 1960 dan bu yana sür'atli bir gelişme göstermiştir. Bu gelişme içinde Türk-İş itidal cephesini temsil ve empoze etmesini bilmiştir. Bu tutum kamu oyunun parlâmento ve hükümetin sempatisini kazanmış ve aynı zamanda Türk - İş'in otoritesini arttırmıştır. Yeni girdiğimiz toplu müzakere ve grev müessesesinin kısa zamanda dejenere olmaması için buna ihtiyaç vardır. Toplumumuzun bugünkü eğitim seviyesi, ekonominin genel şartları işçi - işveren münasebetlerinin çekişmeli bir ortama düşmesini önlemek ihtiyacı mutedil ve itidalli bir politikayı bizzat Türk sendikacılık hareketinin menfaati bakımından gerekli kılmaktadır.Türk sendikacılık hareketinin büyüme krizi içine düşmesini önlemek sorumluluğu kanaatimce başta Türk-İş'e teveccüh etmektedir.

SENDİKA

sendika temsilcisi

TÜRK—İŞ YAYINLARI No. 26